

Az új terminál befejezéséig zsúfoltság van a repülőtéren

A repülés biztonsága az elsődleges

Fotó: Péter Ferenc Facebook-oldala

Káoszra, nagy zsúfoltságra, levegőtlenlégre panaszkodtak azok az utasok, akik az elmúlt hét végén a Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtéren órákig váraakoztak a többórás késéssel, tulajdonképpen másnap érkező WizzAir-járatra. Hasonló késésekről számoltak be a bukaresti nemzetközi repülőtéren is, a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt nemcsak a fapados járatok menetrendje csúszott, hanem a nagyobb légitársaságoké is.

Mezey Sarolta

Mindez sok panaszra, felháborodásra adott okot az utasok részéről, hiszen kellemetlen órákig várni kényelmetlen körülmények között. A légitársaságok viszont elsősorban a repülés biztonságát tartják szem előtt. Annak, hogy a marosvásárhelyi repülőtér várótermében a nyári időszakban zsúfoltság van, egyik oka, hogy építik az új, több mint ezer utas befogadására alkalmas terminált.

Mint korábban írtunk róla, a Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtér korszerűsítése folyamatban van, a 35 millió euró összértékű beruházást uniós forrásokból finanszírozzák.

(Folytatás a 4. oldalon)

Találkoztak Szent László lovagjai

A múlt hét végén Székelyszent-istvánon találkoztak a Szent László Társaság (1861) és Rend erdélyi és magyarországi tagjai. Ez volt a lovagrend idei központi rendezvénye, ahol az ünneplés mellett a kiértékelés is megtörtént.

2.

Három marosvásárhelyi tanuló 9,95-ös átlaggal

Maros megyében 2.735 diák ért el 5 (ötös) vagy annál magasabb átlagot. Három tanuló, a marosvásárhelyi Tudor Vladimirescu, Alexandru Papiu Ilarian és az Unirea Főgimnázium diákjai 9,95-ös átlagot értek el az országos felmérésen.

4.

Túlélhető a kamaszkor!

A klinikai szakpszichológus szerint a kamasznak valójában három feladatnak kell eleget tennie: egyrészt ott vannak a belső késztetések, másrészt a társadalmi elvárások, például, hogy udvariasnak kell lenni, tanulni kell, meg kell látogatni a nagymamát, emellett pedig az ezekkel gyakran teljesen ellentétes elvárások a kortársak részéről.

6.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

**50% kedvezmény nyugdíjasok részére
augusztus 31-ig**

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Háromnegyed siker

Antalfi Imola

Az idei képességvizsga első eredményeit közzétették szerdán délután. A nyolcadikosok kísérettségijén kapott jegyek mondhatni tükrözik a valóságot, körülbelül a várt statisztikát hozzák, nem valószínű, hogy sokat változnak osztályzatok az óvások után.

A vizsgaeredmények lesújtóak, ha azt vesszük figyelembe, hogy például a román nyelv esetében – ahol a szakemberek szerint a tételek elfogadhatóak voltak – a diákok csupán 77 százaléka teljesített 5-ös fölé. A matematika már nehezebb volt, valószínűleg ez az oka, hogy ebből még gyengébben szerepeltek a diákok, és csupán 68 százaléka szerzett átmenő jegyet vagy afölötti osztályzatot. Két év alatt 10 százalékkal esett vissza az átmenési arány. Vagy a tételek voltak túl bonyolultak, vagy a diákok nem készültek fel kellőképpen.

Teljességében nézve az átmenő jegyek aránya nagyobb volt, mint a próba-képességvizsgán, a matekfeladatok azonban nehezebbek voltak. A diákok viszont könnyebb tételekre számítottak.

Maros megyében gyengébben teljesítettek a nyolcadikosok: matematikából az átmenő jegyet elérték aránya 60 százalékos, román nyelvből 67 százalékos. Durván tíz százalékkal rosszabbak az eredmények az országos aránynál.

Azért a kísérettségizőknél szép eredmény, hogy országos viszonylatban sok tízes lett: románból 407-en, matekból 1060-an, 65 diák pedig mindkét tantárgyból maximális jegyet kapott.

(Folytatás a 3. oldalon)

CCCCCCCCCCCC

JULIUS

4., csütörtök

A Nap kel
5 óra 36 perckor,
lenyugszik
21 óra 18 perckor.
Az év 186. napja,
hátravan 180 nap.

IDŐJÁRÁS

Zápor lehetséges

Hőmérséklet:
max. 22 °C
min. 12 °C

***Isten éltesse!**

Ma **ULRIK**, holnap **EMESE** és **SAROLTA** napja. **EMESE**: régi magyar női név, jelentése: szoptató, anyácska. **SAROLTA**: a Sarolt név alakváltozata. Később a francia Charlotte-nak a magyarítására kezdték használni. A Sára névvel csak önkényesen kapcsolták össze.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2024. július 3.

1 EUR	4,9771
1 USD	4,6264
100 HUF	1,2596
1 g ARANY	348,7516

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Megyei hírek

Éjszakai járatok a Vibe fesztivál idején

Július 7-ig, a Vibe fesztivál idején a marosvásárhelyi tömegközlekedési vállalat éjszakai járatokat iktatott menetrendjébe. Éjszaka félóránként lehet a 10-es, 14-es, 19-es, 46-os vonalakon utazni. Egy vonaljegy 2 lejbe kerül, megvásárolható az autóbusszon levő POS-terminálon vagy a sofőrtől. A járatok menetrendjéről részletes tájékoztatás a <https://new.transportlocal.ro/> honlapon található.

Próbafelelési

A Marosvásárhelyi Magyar Diákszövetség szervezésében július 7-én 10 órától lesz a próbafelelési a Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetemen. A próbafelelési kategóriái: általános orvosi szak: biológia, fogorvosi szak: biológia, gyógyszerészeti szak: kémia. A részvételi díj 50 lej, amit a helyszínen kell készpénzben kifizetni. A próbafeleléshez regisztrálni kell.

Falunap és cseresznyevásár Marosvécsen

A hét végén megtartják a falunappal egybekötött hagyományos cseresznyevásárt Marosvécsen. A rendezvénysorozat július 5-én, pénteken este 7 órától a központi színpadon a megnyitóval kezdődik, fellépnek a vécsi tánc csoportok, a testvérvárosból, Diósdról a Naprózsafa tánc csoport, a helyi Minicsillagok és Kiscsillagok. Szombaton délelőtt gyerekeknek sportversenyeket szerveznek, kreatív programokkal, közös főzéssel folytatják az eseményt. Az esti koncerteken fellépnek A Csajod, a Compact és a Dolly Roll együttesek, az estét tűzijáték zárja. Vasárnap 10 órától fellépnek a marosvécsi, disznajói, szászrégeni és a diósi tánc csoportok, valamint az erdőidecsi kórus.

Ügyes kezű gyermekek műhelye

A Divers Egyesület Női Akadémia programja keretében, az Ügyes kezű nők kézműveskör résztvevőinek segítségével jövő héten, július 8–12. között 8 év feletti gyermekeknek tartanak kézműves-foglalkozásokat az egyesület marosvásárhelyi, Avram lancu (volt Rákóczi) utca 29. szám alatti székhelyén naponta 10 és 14 óra között. A gyerekek Lajos Anna irányításával tanulják meg a tús és vizes nemezelés, a köfestés, fafaragás, gyöngyfűzés, valamint textilfigura- és pompomállatka-készítés csínját-bínját, emellett Tóth Orsolya rajzóján is részt vehetnek. Jelentkezni a 0265-311-727-es telefonszámon lehet július 5-ig, péntekig, a helyek száma korlátozott.

Autentik Market termelői és kézműves-kiállítás

Július 6-án 8-16 óra között a marosvásárhelyi Mihai Eminescu Művelődési Központban termelői és kézműves-kiállításra és vásárra kerül sor. A vásáron termelők és kézművesek meghívásos alapon vesznek részt. A szervezők számos szempontot vesznek figyelembe, mint például a kézművesek és termelők termékeinek minősége, tisztasága és hasznossága. Ebből adódóan a jelenlévőket a vidék legjobb termelőinek és kézműveseinek tekintik.

Hírszerkesztő: Szer Pálosy Piroska

Értékörzés és értékelés

Találkoztak Szent László lovagjai

A múlt hét végén Székelyszent-istvánon találkoztak a Szent László Társaság (1861) és Rend erdélyi és magyarországi tagjai. Ez volt a lovagrend idej központi rendezvénye, ahol az ünneplés mellett a kiértékelés is megtörtént.

Gligor Róbert László

Jövőt csak a múlt ismeretében lehet építeni, a múlt ismerete pedig azért fontos, hogy a különböző ideológiai szélverések ne szórhassanak szét minket – hangzott a figyelmeztetés a székelyszentistváni református templomban tartott ünnepi istentiszteleten. Mindenki megkapta az Uristentől a maga talentumait, és el kell végeznie a rá bízott munkát, de eredményt csak elkötelezett emberekkel lehet elérni – hívta fel a figyelmet szöszéki beszédében I. Kiss Dénes nyugalmazott lelkipásztor.

Fontos elismerni a munkát

A Szent László Társaság (1861) és Rend mindig egyházi alkalomhoz, istentisztelethez, szentmiséhez köti az ünnepi alkalmait, mert a rendnek három alappillére van, ezek egyike a hit. „Nem mindenki ember, aki sorsokat intéz” – Arany Jánost idézve figyelmeztette az ünneplőket v. I. Erdélyi Takács István, a rend káptalanjának tagja, érdi református lelkész. „Nem könnyű a helyzetünk, nem vagyunk elegen, de annyira igen, hogy a feladatainkat el tudjuk végezni. Ezért

A rend számára fontos, hogy értékelje a munkát – idén egy lovag kapott elismerést

fontos a kifejtett munkát elismerni” – ezekkel a szavakkal nyújtotta át az érdemkeresztjét múlt szombaton a Szent László Társaság (1861) és Rend a székelyabodi Kálmán Márton lovagnak. A v. I. Imre László főkapitány által átnyújtott elismerés átvételekor a kitüntetett ígéretet tett arra, hogy ezután is erejéhez mérten, méltón fogja végezni munkáját. „Isten adott elég elvégzendő feladatot, de legyetek hitben járó emberek” – intette lovagtársait a káptalan tagja, aki arra is figyelmeztette társait: Szent László lovagjainak fontos dolga a szeretet megtanítása, mert kicsiket és

nagyokat, gyengébbeket, de néha az erőseket is támogatni kell.

Beszédét egy Babits-verssel fejezte be, s az ünnepi alkalmat további szavatok zárták, I. László János tanár mellett a rend két székelyabodi apródja, Bíró Ibolya és Nagy Bence is verset mondott.

Az istentiszteletet követően a Szent László Társaság (1861) és Rend, valamint a helyi önkormányzat és a Történelmi Vitézi Rend szavatai székének képviselői koszorúkat helyeztek el Szent István királyunknak a templomudvaron álló szobránál. Az esemény himnuszaink elénekklésével zárult.

Konkrét projekt őszire

Ez volt a Szent László Társaság (1861) és Rend idej központi rendezvénye, az erdélyi és magyarországi székelyabodi közös eseménye – mondta el lapunknak I. Koncz László Ferenc, az erdélyi tartomány székeltartója, aki úgy véli, jelentőségű, hogy az erdélyi tartományak küldetése a székelyabodi gyermekotthon támogatása.

Ez nem merül ki a rendszeres disznóvásásokban és karácsonyi ajándékozásban, a többi rendtagokkal közös projektje az abodi otthon épületének javítása is. „Fontos, hogy konkrét dolgokat is letegyünk az asztalra” – mondta a székeltartó, és ilyen ez a célkitűzés is: a felújított épületet a szeptemberi iskolakezdésig szeretnék átadni.

Szent László lovagjai Szent István szobránál koszorúztak

Fotók: Gligor Róbert László

RENDEZVÉNYEK

Családi nap a bonyhai kastély parkjában

Az Erdélyi Református Nőszövetség szervezésében július 6-án, szombaton 8. alkalommal tartják meg a családi napot Bonyhán, a felújított Bethlen-kastély parkjában. A családi nap délelőtt 11 órakor ünnepi istentisztelettel és úrvacsoraosztással kezdődik, amit több torostályt megszólító kulturális program, könyvbemutató követ. Végül a barátosi Életrevaló ifjúsági keresztyén könnyűzenei együttes előadása zárja a rendezvényt, amely 18 órakor ér véget. A kosaras családi piknik jellegű rendezvényen lesz könyvstand, ahol megvásárolható A bethleni Bethlenek című könyv, lesz ajándéktárgyvásár és adománygyűjtés a zsoboki Bethesda Gyermekotthon számára.

Multikulturális fesztivál Berethalomban

A Szeben megyei Berethalomban július 6–7-én, szombaton és vasárnap kerül sor az erdélyi multikulturális fesztiválra, a 2024-es év mesefalujának címzett település egyik legfontosabb eseményére. A gazdag történelemmel és sokszínű kultúrával rendelkező településen az erdélyi multikulturális fesztivál a sokszínűségben rejlt egységet ünnepli egy gondosan összeállított programmal, amelyre mindenkit szeretettel várnak. Kicsiknek és nagyoknak egyaránt vonzó és változatos programot ígérnek a kézművesvásárok, gyermekfoglalkoztatások, művészi műsorok, feledhetetlen gasztronómiai élmények, kikapcsolódás révén. A megnyitó július 6-án 15.30 órától lesz – áll a berethalmi polgármester kézjegyével ellátott meghívóban.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasag.ro E-mail: nepujasag@e-nepujasag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

A holland miniszterelnök továbbra is garantálja a támogatást Ukrajnának

Dick Schoof újonnan felesküdt holland miniszterelnök a parlamenti alsóházában tartott szerdai beszédében kijelentette: Hollandia továbbra is pénzügyi, katonai és politikai támogatást nyújt Ukrajnának.

„Nem szabad naivnak lennünk. Néhány órnyi repülőútra innen szörnyű háború dúl, és ebben a konfliktusban Oroszországnak nem számítanak az emberi életek” – hangsúlyozta Schoof, aki korábban a holland titkosszolgálat vezetője volt.

A kormányfő emellett ígéretet tett arra, hogy kormánya, a NATO-követelményekkel összhangban, Hollandia bruttó hazai termékének 2 százalékát védelmi beruházásokra fordítja.

Dick Schoof elődje, Mark Rutte áprilisban azt az ígéretet tette, hogy Hollandia egymilliárd euró katonai támogatást nyújt Ukrajnának idén, és 3 milliárd eurót különít el ugyanerre a célra 2025-re. További 400 millió eurót is felszaba-

dítanak Ukrajna gazdaságának támogatására és infrastruktúrájának újjáépítésére. Az előző holland kormány azt is megígérte, hogy amerikai gyártmányú F-16-os vadászgépeket szállít Ukrajnába.

A kormányfő szerdai parlamenti beszédében hangsúlyozta: Hollandiában a legnagyobb problémát a migrációs és menekültügyi kérdések okozzák, és ennek kezelése lesz az új kormány „kiindulópontja”.

Schoof szerint túl magas a Hollandiába kívülről érkező munkavállalók, diákok és menedékkérők száma. „Ez túl nagy nyomást gyakorol az országunkra. Nemcsak a létesítményeink működésére, hanem a társadalmi kohézió egészére” – húzta alá.

Mint mondta, a polgárok ezzel kapcsolatos aggodalmi valóságok, és ez magyarázza azt, hogy a tavaly novemberi választásokon fölényes győzelmet aratott a Geert Wilders vezette radikális jobboldali bevándorlásellenes Szabadságpárt (PVV). Kiemelte, hogy a kabinet

szigorítani fogja a bevándorlási politikát, azonban hozzátette, hogy továbbra is biztosítani fogja a menekültstátusszal rendelkezők támogatását.

A holland baloldali ellenzék, a Zöld Baloldal és a Munkáspárt szövetségének vezetője, Frans Timmermans a szerdai vitán bejelentette, hogy bizalmatlansági indítványt fog benyújtani a kabinet két PVV-s tagja, Marjolein Faber migrációs- és menekültügyi és Reinette Klever külkereskedelmi és fejlesztési miniszter ellen. Ezt azzal magyarázta, hogy „nem nézheti tétlenül, hogy az országot olyan emberek irányítsák, akik korábban a nagy lakosságcsereéről szóló rasszista elméletet támogatták.”

A PVV vezetője, Geert Wilders Timmermansnak adott válaszában felhívta a figyelmet, hogy nem fogják a „nagy lakosságcsere” kifejezést használni a jövőben, ugyanakkor hozzátette, hogy pártja továbbra is aggódik a migráció társadalomra és demográfiára gyakorolt hatása miatt. (MTI)

Sunak a munkáspárti szupertöbbség megakadályozását kéri a választóktól

A munkáspárti szupertöbbség megakadályozását kérte a választóktól szerdán, a nagy-britanniai parlamenti választások előtt egy nappal megjelent írásában Rishi Sunak konzervatív párti miniszterelnök. Sunak szerint nem lehet kizárni azt a lehetőséget sem, hogy nagy többségű győzelem esetén a Munkáspárt választójogot adna a Nagy-Britanniában élő EU-állampolgároknak.

A kormányfő május végén jelentette be, hogy július 4-re írta ki a parlamenti választásokat.

A döntés meglepetést keltett még a 2010 óta kormányzó Konzervatív Párton belül is, mivel minden felmérés azt mutatja, hogy a konzervatívok 15-20 százalékpont közötti támogatottsági hátrányban járnak a Labour – a legnagyobb ellenzéki erő – mögött.

A csütörtöki választások előtti egyik utolsó országos felmérésében a Survation közvélemény-kutató cég kimutatta, hogy a Munkáspárt a jelenlegi pártpreferenciák alapján 484 képviselői mandátumot szerezhet a 650 fős alsóházban, és ezzel 318 fős többsége lenne a többi parlamenti párt számára valószínűsített összes képviselői mandátumhoz képest.

A cég kiemelte: számítási módszertana alapján 99 százalékos valószínűségű, hogy a Munkáspárt a csütörtöki választáson több képviselői helyet szerez az alsóházban, mint amennyit 1997-ben Tony Blair vezetésével elnyert.

A Labour az 1997-es választások után 418 tagú alsóházi frakcióval és az összes többi pártcsoporthoz együttes létszámához képest 179 fős többséggel alakíthatott kormányt. Ez a Munkáspárt eddigi legnagyobb arányú választási győzelme.

Rishi Sunak a ConservativeHome nevű független, de a Konzervatív Párthoz közel álló befolyásos online politikai fórumon szerdán megjelent írásában úgy fogalmazott: ha a fel-

mérések helytállóknak bizonyulnak, és a Munkáspárt valóban újabb szupertöbbséghez jut, „azonnal elkezdén beásni magát a hatalomba”, és úgy írta át a szabályokat, hogy minél nehezebb legyen onnan eltávolítani.

A konzervatív párti miniszterelnök szerint ebben a helyzetben a Munkáspárt nem csupán öt, de tíz, tizenöt, akár húsz évig is kormányon maradhat, és ennek a munkáspárti kormánynak „masszív szupertöbbsége miatt” nem kellene törödni a parlamenttel, hiszen senki nem tudná számonkérni tevékenységét.

Sunak szerint az már most tudható, hogy kormányra kerülése esetén a Munkáspárt 16 évre szállítaná le a választásra jogosultak alsó korhatárát, mivel úgy gondolja, hogy ez a korosztály részavazna.

„Mit tennének még, hogy nehezebben lehessen őket eltávolítani a hatalomból? Szavazati jogot adnának az EU-állampolgároknak is?” – teszi fel a kérdést szerdai írásában a brit kormányfő.

A jelenlegi szabályozás szerint a Nagy-Britanniában élő EU-állampolgárok a brit helyhatósági, illetve a walesi és a skóciai törvényhozási választásokon voksolhatnak, a nagy-britanniai országos parlamenti választásokon nem.

Ez alól csak a Nagy-Britanniában élő ir állampolgárok jelentenek kivételt a két ország évszázadokra visszanyúló közös múltja okán.

Sadiq Khan, London munkáspárti polgármestere nemrégiben felvetette, hogy a Nagy-Britanniában élő EU-állampolgárok számára biztosítani kell a szavazati jogot a brit parlamenti választásokon.

Jonathan Reynolds, aki a Labour árnyékkormányában az üzleti és kereskedelmi miniszteri tisztség várományosa, nem sokkal később kijelentette, hogy a Munkáspárton belül „egyzetések folynak” erről a kérdéstről. (MTI)

Az Európa Tanács elítélte, hogy fehérorosz ellenzékieket ítélték börtönbüntetésre

Az Európa Tanács határozottan elítéli a fehérorosz szakértőkből, újságírókból és ellenzéki politikusokból álló csoporthoz tartozók ellen távollétükben hozott büntetőítéleteket – jelentette ki a strasbourgi székhelyű, 46 tagországot számláló Európa Tanács (ET) főtitkára szerdán.

Marija Pejcinovic Buric arra reagált, hogy egy fehéroroszországi bíróság hét-főn húsz politikai elemzőt és aktivistát ítélt egyenként legalább 10 év börtönbüntetésre távollétükben a kormány megdöntésére irányuló összeesküvés és szélsőséges csoportban való részvétel címén.

Az ET főtitkára közleményében hang-

súlyozta: a megalapozatlan és hamis vádak alapján folytatott tárgyalásokat a tisztességes eljárás egyértelmű megsértése mellett tartották. Ez újabb emlékeztető az országban zajló politikai elnyomásból eredő, az emberi jogok szisztematikus és széles körben elterjedt megsértésére – mondta.

„Az önkényesen elítéltek között vannak az Európa Tanács olyan partnerei, akik megingathatatlanul elkötelezettek a közös európai értékeink, az emberi jogok, a jogállamiság és a demokrácia mellett” – fogalmazott.

Buric felháborítónak nevezte, hogy fehéroroszokat továbbra is igazságtalannul vádolnak meg és ítélnék el jogaik melletti békés és bátor kiállásuk, sőt –

mint kiemelte – csupán szakmai tevékenységük gyakorlása miatt.

Az Európa Tanács teljes szolidaritást vállal Fehéroroszország összes politikai foglyával, azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátásukra szólít fel – hangoztatta. A nemzetközi joggal összhangban biztosítani kell az őket ért szenvedésért járó felelősségre vonást – jelentette ki.

Az ET továbbra is szorosan együttműködik a fehérorosz demokratikus erővel, a civil társadalommal és a független médiával, valamint mindazokkal, akik egy szabad és demokratikus Fehéroroszország megteremtésére törekednek – tette hozzá közleményében a szervezet főtitkára. (MTI)

Ország – világ

Moszkva kiutasít egy román diplomatát

Bekérítették a moszkvai román nagykövetet szerdán az orosz külügyminisztériumba, ahol közölték vele, hogy Moszkva válaszcíműként kiutasította a román diplomáciai képviselőt egyik alkalmazottját. „Július 3-án bekérítették Cristian Istrate moszkvai román nagykövetet az orosz külügyminisztériumba, és átnyújtották neki a minisztérium jegyzékét a román nagykövetség egyik alkalmazottjának persona non gratává nyilvánításáról” – állt az orosz diplomáciai tárca közleményében. A minisztérium szerint az intézkedés válasz a román fél korábbi indokolatlan döntésére, amellyel a bukaresti orosz nagykövetség egyik diplomatáját nemkívánatos személynek nyilvánították. A román külügyminisztérium május 24-én jelentette be, hogy kiutasítja az orosz nagykövetség egyik diplomatáját „a diplomáciai kapcsolatokról szóló 1961-es bécsi egyezmény rendelkezéseibe ütköző cselekedetek miatt”. A bukaresti orosz diplomáciai képviselőt visszautasította és alaptalannak nevezte a vádat. Moszkva válaszlépést helyezett kilátásba. (MTI)

Kevesebb Tesla

A vártnál kevésbé esett vissza a Tesla autókiszállítása az idei második negyedévben éves összevetésben, miután az idei első negyedévben 8,5 százalékos csökkenést regisztráltak. A cég közlése szerint a június végéig tartó negyedévben 443.956 járművet szállított ki, 4,7 százalékkal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Elemzők nagyobb visszaesésre, 436 ezer kiszállított autóra számítottak. Az idei második negyedévben a Model 3 és Model Y modellekből 422.405-öt, a többiből pedig összesen 21.551-et szállított ki a Tesla. (MTI)

Szándékos tűzokozás Görögországban

Szándékos tűzokozás gyanújával előzetes letartóztatásba helyeztek kedden Görögországban egy 38 éves román állampolgárságú férfit – írja az ekathimerini.com hírportál. A görög hatóságok szerint a gyanúsított az Attika keleti partján lévő Rafina városban okozott tüzet. A férfi ezt tagadta, azt állította, hogy azért tartózkodott a tűz környékén, mert megróbálta eloltani a lángokat. Vallomásának hitelességét csökkentti, hogy korábban már kétszer őrizetbe vették Rafinában szándékos tűzokozásért, de mindkét-szer megúszta pénzbüntetéssel – írja az AMNA hírügynökség. (Agerpres)

Erkölcsei bizonyítvány online

Az idei év első öt hónapjában több mint 177 ezer hatósági erkölcsi bizonyítványt állított ki elektronikus úton a belügyminisztérium. A tárca szerdai közleménye szerint ugyanebben az időszakban országosan 914.348 erkölcsi bizonyítványt váltottak ki. A belügyminisztérium emlékeztetett arra, hogy a természetes személyek beszerezhetik az erkölcsi bizonyítványt az összes olyan rendőrkapitányságon, ahol működik ez a szolgáltatás. Az okmányt rendszerint helyben, vagy legtöbb három munkanapon belül állítják ki. Ugyanakkor az erkölcsi bizonyítvány kiállítása igényelhető elektronikus úton is a hub.mai.gov.ro vagy a www.ghiseul.ro honlapon. Az utóbbi platformra előbb regisztrálniuk kell a felhasználóknak. (Agerpres)

Háromnegyed siker

(Folytatás az 1. oldalról)

A tanárok szerint az idei, meglehetősen rossz eredmények nem a digitális javításnak a számlájára írhatók, szerintük a gyerekek szövegértési képességeivel van gond. Sokak véleménye: nem olvas eleget, nem gondolkodik a mai TikTok-generáció. Mi lesz velük 4 év múlva? – teszi fel a kérdést. Azért azt is hozzátesszük, hogy ideje lenne a tanterveken módosítani, mindenképpen közérthetőbb szövegeket tanítani, például kortárs írókat, költőket is fel lehetne venni a tananyagba. Az archaizmusokkal teletűzdelt irodalmi művek gyakorta a román anyanyelvű tanulóknak is nehézséget jelentenek, a magyar anyanyelvűeknek még inkább.

Az is nagy kérdés, és erről még komoly elemzést nem találtunk, hogy hogyan lehetne a képességvizsgán a lemorzsolódó diákok arányát csökkenteni. Országosan lehet, hogy alig pár százalék, de vidéken vannak helyek, ahol 40 százalék felé közelít. Óriási a szakadék a város és vidék között ilyen szempontból is!

Ha elmondható, hogy a kisérlettségén elért eredmények előrevetítik az érettségi jegyeket, akkor bizony szomorú a helyzet. Az érettségi még javában zajlik, ma a választott tantárgyból, pénteken pedig magyar nyelv és irodalomból. Eredmények hétfőn lesznek, óvási lehetőség szintén. Sokan már az augusztusi pótérettségire készülődést mérlegelik.

A repülés biztonsága az elsődleges

(Folytatás az 1. oldalról)

Az ezer személy egyidejű befogadására alkalmas utasterminál mellett bővítik a repülőgép-parcolót is.

– Az építkezéssel jól haladunk, s reményeink szerint ebben az évben befejezzük a munkálatokat – tájékoztatott **Peti András** igazgató.

A kampányban elhangzott, hogy július-augusztusra kész lesz az új terminál, de ez nem valósul meg, hiszen nagyon sok minden közbejött, s az időjárás sem volt kedvező.

Az igazgató a múlt héten tapasztalt kellemetlenséggel kapcsolatban kifejtette:

– Nagyon sajnáljuk, hogy kellemetlenség adódott a járatkésés miatt. Pénteken délután egyszerre négy járatunk volt egymásra tevődve. Volt a csütörtök esti, de egy nap késéssel érkező budapesti járat, volt a londoni járat, egy törökországi charterjárat, illetve egy magánrepülő. Négy repülőgép utasai gyűltek össze, ami azt jelenti, hogy 800 utas távozott és ugyanennyi utas érkezett. Természetes, hogy zsúfoltság lett. Erre senki sem

volt felkészülve. A torlódások miatt megértést és türelmet kérünk az utasoktól. Hiszen az ő érdeklükben hosszú távra fejlesztjük a repülőteret, és építkezni nem lehet úgy, hogy az ne járjon hátránnyal. A nyári hónapok nagyon zsúfoltak lesznek. Nem elég az, hogy lebontottuk a régi épület egy részét, március 31-től a meglévő terminált is ketté kellett „válni”, schengeni és Schengenen kívüli részre. Összecsaptak a hullámok a fejünk fölött az építkezés miatt. Igaz, hogy konténereket bérelünk, de ezekben légkondicionált levegő van, mosdók, ülőhelyek vannak. Persze, ez nem ideális, de amit megtehettünk, megtettük az utasok érdekében. Kérjük az utasokat, kezeljék a helyzetet kellő türelemmel – mondta **Peti András**.

A nyári idényben a marosvásárhelyi repülőtérrel heti hat járat indul Törökországba és egy Görögországba. Azonkívül vannak még a budapesti és a londoni menetrend szerinti járatok. A memmingeni és a dortmundi járatokat felfüggesztették, várhatóan szeptember közepén indítja újra ezeket a Wizz Air légitársaság.

Illusztráció

Fotók: Nagy Tibor (archív)

A rovatot, amely már évtizedek óta (két és fél tulajdonképpen) az olvasók épülését kívánja szolgálni, általában elfogadják. Minap egy olvasónk meg is jegyezte, elég az első mondatot elolvasni, mindjárt tisztában van az ember azzal, mit is akart a szerző elmondani. És ha nem? – vetem fel dacosan. Ha csak a végén derül ki a szerző szándéka? Vagy ki sem derül, és talányos marad, napokig beszélnek róla az olvasók, vitatkoznak, beírnak a szerzőnek, megállítják az utcán... (ez amúgy nehéz lenne, mert alig szokott mutatkozni az utcákon az utóbbi hónapokban), vagy mérgelednek egy sort.

Fontos, hogy megtaláljuk a mértéket, és tisztázzuk szándékainkat. Hogy pontosan azt tegyük írásunk tárgyává, ami eleve feltett szándékunk volt az írás megszületése előtti pillanatokban. Nem könnyű, elismerem. De a sokévi gyakorlat sokat lendíthet a dolgokon.

Nem is oly régen egy ártatlannak tetsző baklövés komoly indulatokat gerjesztett a médiában. És nem csupán. Ugyanis már sorainkba is befurakodott a manelev. Ez a balkáni műremek az alpáriság apoteózisa, az

izlés- és nyelvficam csúcstelevénye. Miből persze a filhallással rendelkező betűimádó azonnal kiolvashatja, hogy a jelen sorok szerzőjének véleménye a maneléről határos a nemszeretettel. Ezzel sokan vagyunk így. Akár a rappel. Lehet, életkori sajátosság, a nemszeretők körét nézve, neveltetésében rejlik az elutasítás, az izlését a pallérozó intézmények elfelejtették erre a műremekre nyitottá tenni. Nem azt mondom, hogy jobb ma egy Beethoven, mint holnap hét manelev, csak hát **Bunyós Pityu** és a **Jaó Laci Betyár**, **Dankó Szilvi** is különönnél a balkanizmusnál. Ne keress az előbbi mondatban valamiféle etnofóbiát. Csak egyfajta frászt.

Ja a baklövés: **Chris Martin**, a **Coldplay** frontembere – szokásához híven – egy helyi előadót is színpadra hívott bukaresti koncertjén. Az intermezzo azonban nem úgy sült

el, ahogy arra a brit sztár számított, mert a manelét éneklő **Babashát** a közönség egy része kifütyülte.

Ezek a tények. A másféle zenét játszó zenekar vezetője kedveskedni akart a közönségnek. Felhívta ezt a basát, de mint tudjuk, a román történelem tele van törökverőkkel, és a basákat, a basakodókat nem kedvelik a közéletben sem. Félre-téve a tréfát (?), alaposan mellényült a derék brit, akit előzőleg félreinformáltak a fővárosi közönség zenerajongásának ügyében. Pedig, ha olvasta volna a sajtót, akkor épp elég manelevbotrányhősről értesült volna. Magam is, mikor beütöttem a gugliba a manelev szót, leginkább olyan cikkek, címek jöttek fel, amelyekben arról tudósítottak, hogy az ügyészségnek kellett beavatkozni a manelevművészet belügyeibe xenofób vagy szexista szövegek, botrányokozás miatt.

Csütörtöki kimenő
– **Sebestyén Mihály** rovata –

Az influenzaszerek a pillanatnyilag érzékenyített közvéleménynek azt kiáltották, hogy **Babasha** kifütyülése a közönség részéről rasszizmus, a ciromák nyílt és kollektív elutasításával egyenlő. Véleményem szerint nem az. Ismerni kell a terepet. A határokat. A publikum nem erre vágyott, ide nem valónak érezte, kakukktójásnak, gúnyt űzésnek fogta fel. És nem fogadta lelkesen. A kifütyi lehet őszinte vélemény, nem biztos, hogy rasszista indulatok születtek. Másféle muzika jön be nekik.

Tudom, ma már sok együttes világszenét játszik, amelyben sokféle stílus és műfaj keveredik. De azt előbb kikísérletezik, összesimítják, esztétikumát mérlegetik stb. Nem pillanatnyi rögtönzés műve. **Freddy Mercury** nem fütyölt ki, amikor a **Tavaszi szél** vizet áraszt-tal rukkolt elő egy budapesti koncertjén.

Ceterum censeo: nem szabad a csülkös bablevesbe indonéz timsót szórni, és azt állítani a felháborodott fogyasztókról, hogy népnemzeti nacionalisták, mert elutasítják a híres főszakács picinyég újítását.

A románok többsége pártfüggetlen elnököt akar

A román választópolgárok többsége szerint az ország következő elnöke a pártoktól független politikai vezető kellene legyen – derül ki az INSCOP közvéleménykutatató legfrissebb, szerdán ismertetett felméréséből.

A News.ro hírportál által megrendelt, június 19-27. között telefonos módszerrel végzett felmérés szerint a megkérdezettek 54,4 százaléka akar pártfüggetlen elnököt, míg 38,7 százalékuk szerint az államfő valamelyik politikai párt képviselője kell legyen. A többiek nem tudtak vagy nem akartak válaszolni a kérdésre.

Ami a függetleneket előnyben részesítő szavazók profilját illeti, az INSCOP kimutatta, hogy ők főleg az ellenzéki pártok – elsősorban a magát jobbközép erőként meghatározó **Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR)**, kisebb mértékben a többi párt által szélsőségesnek tartott **Románok Egyesüléseért Szövetség (AUR)** – szavazói, a 30–59 év közötti korosztály, illetve inkább városi, mint falusi környezetben lakók közül kerülnek ki.

Romániának a rendszerváltás óta eltelt csaknem 35 évben négy elnöke volt – **Ion Iliescu** (1990–1996, 2000–2004), **Emil Constantinescu** (1996–2000), **Traian Băsescu** (2004–2014) és **Klaus Iohannis** (2014–2024) személyében, de mindegyikük mögött jelentős politikai erők sorakoztak fel, és második fordulóba jutott ellenfeleik sem voltak pártfüggetlenek. Idén azt követően kezdtek a politikai elemzők egy pártfüggetlen államfőjelölt valós esélyeivel foglalkozni, hogy a közvélemény-kutatások tavaly ősz óta rendre a Szociáldemokrata Pártból (PSD) kizárt **Mircea Geoană** NATO-főtitkárhelyettes, Románia volt külügyminiszterét mutatják a leghelyesebbnek arra, hogy megnyerje az év végén esedékes elnökválasztást.

A román lapok felhívták a figyelmet arra, hogy a júniusi helyhatósági és európai parlamenti (EP-) választáson is több független jelölt meglegően jól szerepelt: az államfő után a legnagyobb politikai legitimitással rendelkező (legtöbb közvetlen szavazattal megválasztott) bukaresti főpolgármesteri tisztségbe **Nicușor Dan** korábbi városvezetőt csaknem 50 százalékos szavazataránnyal függetlenként választották újra, a mintegy 200 ezer lakosú **Ploiești** városában a függetlenként induló **Mihai Politeanu** sikeresen leváltania az eddigi szociáldemokrata polgármestert, Románia 33 EP-mandátuma közül pedig egyet szintén független jelölt, **Nicolae Ștefanuță** korábbi EP-képviselő szerzett meg.

Az alkotmány szerint egyébként Románia elnöke – mandátumának időtartama alatt – nem lehet valamely pártnak a tagja, ebben az értelemben a hivatalban lévő román elnök mindig pártfüggetlen. (MTI)

A VIII. osztályosok országos felmérésének eredményei Maros megyében

Három marosvásárhelyi tanuló 9,95-ös átlaggal

A Maros Megyei Tanfelügyelőség összegezte a nyolcadik osztályt végzett diákok országos felmérésének fellebbezések előtti eredményeit. Három marosvásárhelyi tanuló 9,95-ös átlaggal ért el.

Maros megyében 2.735 diák ért el 5 (ötös) vagy annál magasabb átlagot. Három tanuló, a marosvásárhelyi **Tudor Vladimirescu**, **Alexandru Papiu Ilarian** és az **Unirea Főgimnázium** diákjai 9,95-ös átlagot értek el az országos felmérésen.

A román nyelv és irodalom vizsgán 2.717 diák (67,78%) ért el 5 (ötös) vagy annál magasabb eredményt, négy diák pedig 10-esre vizsgázott. A matematika megmérésén 2.426 diák (60,78%) ötöst vagy annál jobb eredményt ért el, 8 diák pedig 10-esre vizsgázott. Anyanyelvből és irodalomból 1.221 diáknak (89,77%) volt ötös vagy annál magasabb osztályzata, magyar nyelvből pedig 11-en kaptak 10-es osztályzatot.

A fellebbezéseket július 3-án (16–19 óra között) és július 4-én (8–12 óra között) lehet benyújtani a vizsgaközpontokban vagy elektronikus úton. A fellebbezést benyújtó jelöltnek ki kell töltenie, alá kell írnia és be kell nyújtania egy nyilatkozatot, amelyben kijelenti, hogy tudatában van annak, hogy a fellebbezés eredményeként adott esetben az eredeti jegyhez képest felfelé, de adott esetben lefelé is módosítható a jegy. Ezeket a dokumentumokat a kiskorú jelöltek szüleinek/törvényes képviselőinek is alá kell írniuk.

A végleges eredményeket július 9-én, kedden teszik közzé – tájékoztatott **Paula-Maria Dărăban** főtanfelügyelő. (pálosy)

Timsó a bablevesben

Az influenzaszerek a pillanatnyilag érzékenyített közvéleménynek azt kiáltották, hogy **Babasha** kifütyülése a közönség részéről rasszizmus, a ciromák nyílt és kollektív elutasításával egyenlő. Véleményem szerint nem az. Ismerni kell a terepet. A határokat. A publikum nem erre vágyott, ide nem valónak érezte, kakukktójásnak, gúnyt űzésnek fogta fel. És nem fogadta lelkesen. A kifütyi lehet őszinte vélemény, nem biztos, hogy rasszista indulatok születtek. Másféle muzika jön be nekik.

Tudom, ma már sok együttes világszenét játszik, amelyben sokféle stílus és műfaj keveredik. De azt előbb kikísérletezik, összesimítják, esztétikumát mérlegetik stb. Nem pillanatnyi rögtönzés műve. **Freddy Mercury** nem fütyölt ki, amikor a **Tavaszi szél** vizet áraszt-tal rukkolt elő egy budapesti koncertjén.

Ceterum censeo: nem szabad a csülkös bablevesbe indonéz timsót szórni, és azt állítani a felháborodott fogyasztókról, hogy népnemzeti nacionalisták, mert elutasítják a híres főszakács picinyég újítását.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Gyógyító művészet

Orbán Júlia

Beszédtechnika, dalfoszlány, gitárpengetés hangjai szűrődtek ki a marosvásárhelyi Caritas Ház terméből. Az Avram Iancu Technológiai Líceum és a Marosvásárhelyi Művészeti Főgimnázium tanulói a *Levél magamhoz* című előadásuk bemutatójára készültek. Az előcsarnokban pedagógusok, szülők, barátok váraakoztak, élénken társalogtak. Az elsőtétített konferenciateremben megrekedt a meleg, akár az előadás szövegét író fiatalokban a sérelmek, a nézőkben a lélegzet. Miért is? Talán mert felolvasószínházi előadásra, gitárkoncertre számítottunk. Vidám és kedves eseményre. Olyanra, amelyet fehér-feketébe öltözött diákok szoktak előadni nyári ünnepségeken. De jóval többet kaptunk. Szövegeik által a fiatalok nyíltan közölték velünk megbánottságukat, szembesítettek bennünket az ifjabb generációkhoz és a más nemzetséggű emberekhez való – gyakran előítéleteinktől torz – hozzáállásunkkal és az akarva vagy akaratlanul elkövetett sértéseink következményeivel. Az előadás olyan volt, mint egy tükör, amely tette is a dolgát, irgalmatlanul.

Mit tükrözött?

Már az elején a *Hamlet* jutott eszembe. Az a jelenet, amikor a dán királyfi vándorszínészekkel játszatja el apja meggyilkolásának történetét anyja és nagybátyja, a király gyilkosai előtt. Hamlet a színházi előadást reflektálásra használja, általa közli: tudatában van az igazságnak. Hasonlóan működött a felolvasószínházi előadás is. A Marosvásárhelyi Művészeti Főgimnázium diákjai az Avram Iancu Technológiai Líceum tanulói által írt szövegeket olvastak fel, amelyeket a fiatalok Szabó Róbert Csaba íróval közösen alkottak egy több hónapon át tartó műhelymunka során. Hallhattunk monológokat, igaz és fiktív történeteket, felnőttszerű énhöz címzett levelet, a követ-

kező tíz év tervezőfűzetébe kíváncsi álmodok, rejtegetett naplóba illő fájdalmakat. És nemcsak mi, a Gyulafehérvári Caritas munkatársai, hanem a szülők is. Azok, akikről az előadás során kiderült: sokat veszekedtek, elváltak. Apák, akik leléptek. Anyák, akik elhagyták gyermekeiket. Nagymamák és nagynénik, akikkel jókat lehet

sütni-főzni, beszélgetni, többnapos vásárokon részt venni. Barátok, akik elviselik a fiatalok (szerintük) nehéz természetét. És ellenpéldaként szülők, akikhez jó hazamenni, mert mindig megkérdezzük: „Milyen napod volt, fiam?”

Megtudtuk, mi minden zavarja a fiatalokat: a tömeg, a zaj, a hazugság, a kétszínűség, az érdektelen-

ség, a figyelmetlenség, a jelenlét hiánya. Hatások, amelyek a mi idegrendszerünket is ingerlik. A zavaró tényezők idegborzoló fokozatait a színésznevelendék váltakozó érzelmeiket kifejező hangjátékkal érzékeltették. Az is kiderült, mi nem zavarja őket. Például nem jelentene problémát számukra, ha különböző nyelveken beszélő, az övéktől eltérő szokásrendszerben nevelkedett emberekkel kellene együtt élniük. Szerintük a nyelvi elakadások könnyedén áthidalhatók lennének, ha legalább egyik fél megtanulná a másik nyelvét, vagy ha egy olyan nyelven értekeznenek, amelyet mindkettő jól ismernek. Más akadályokról nem beszéltek, hiszen úgy gondolják: az embert nem a bőrszínéről, a neméről vagy a hovatartozásáról, hanem csak az emberiségéről érdemes megítélni. Elgondolkodtató... Arra sarkall, hogy átfőrmáljuk gondolkodásunkat, és különbözőségeink ellenére is felfigyeljünk hasonlóságainkra, lényegi azonosságunkra.

Megdöbbenő volt hallani, hogy a fiatalok elvágyódnak innen. Tapasztaljuk, egyre nagyobb számban vándorolnak külföldre, de sokunk

érdemes lenne dolgozniuk. Ezt követően írásgyakorlatok által teremtett lehetőséget önmaguk jobb megismerésére. Az írás felszínre hozta a bennük rejlő fájdalmakat és mindazokat a témákat, amelyek mélyen foglalkoztatják őket. Az író azt vallotta, ő a történetek erejében hisz. A műhelymunkák során tanítványaival együtt tapasztalta, hogy az írás folyamatának, a szövegek felolvasásának és átbeszélésének katarikus ereje volt. Sírta is közben.

A nézők belső, a pszichológus külső tükré

Megbántottság, gyerekkorból hozott (talán megbocsáthatatlan) sérelmek, szülők által okozott sebek, anyák és apák hiánya, elhanyagoltság, szeretetlenség érzése, önbiztatás és önvizsgálat – fájdalmas kísérletei a múlt elengedésének és az önbizalom felépítésének, amelyek által reményteljes, megvalósítható álmokkal telhetne fel a jövő – így értelmeztem az előadást. Hasonlókat érthetett a közönség is. Hallottam a meghatódás, kiborulás, kényelmetlenség, meghökkenés, szégyen, fájdalom, harag és sajnálat neszeit: sóhajt, szipogást, fészkelődést, torokreszelést, összesűgést, szapora légzést. Láttam piruló arcokat, szoborszerűen hideg és mozdulatlan testeket. Érezhetően célba ért a fiatalok lelkébe, monológba, történetbe burkoló üzenete.

Egy lélekismerő szakember is ült a közönség soraiában, *Muica Ottó*, az Avram Iancu Technológiai Líceum pszichológusa, aki a felolvasószínházi előadás után megosztotta velünk gondolatait: „Jó volt megtapasztalni, ahogyan csak jöttek és jöttek a lelki tartalmak kifelé. A terápiai munka során gyakran kihívás eljutni eddig a lépcsőfokig. Sok fájdalmat éreztem a szövegekből. Ezzel kapcsolatban eszembe jutott: valóban igaz az, hogy a megosztott fájdalom csökken, a megosztott öröm pedig megsokszorozódik. Azt szeretném még elmondani, hogy a fájdalom egy hajtóerő, amely aktuális helyzetünk megváltoztatására készítet, tettekre sarkall. Ez az egész zene volt számomra. A lelkünk volt a húr, amelyet az előadás megpendített”.

Feloldó dallamok, kapcsolatépítő beszélgetések

A szakember szavai oldották a feszültséget, és valóságos gitárhúrok is megpendültek hamarosan. Az Avram Iancu Technológiai Líceum diákjainak egy csoportja rövid gitárkoncerttel örvendeztetett meg bennünket. A fiatalok több hónapon át látogatták a Caritas Házat, ahol Pethő Csaba gitároktatóval tanultak a hangszeren játszani. A műhelyfoglalkozások eredményeként előadták a *Két akkord* és a *Grund* című dalokat, amelyeket a Marosvásárhelyi Művészeti Főgimnázium diákjai énekkel kísérték. Ezt követően *Moga Klára*, az Avram Iancu Technológiai Líceum tanulója énekelte, akit *Vizi Imre* dalszerző gitáron kísért.

Az előadás egy kisebb összefüggéssel folytatódott, amelyen lehetőség nyílt a véleménynyilvánításra, beszélgetésre és a tinédzser tehetőségének elismerésére. Minthogy a fiatalok a művészet eszközeivel, sajátos módon fejezték ki legmélyebb fájdalmaikat, amelyek láthatóan megérintették a közönség soraiában ülő szüleiket, remélhetőleg gyógyító beszélgetésekre és tehetségük további támogatására kerül sor a későbbiekben.

Az előadás a Gyulafehérvári Caritas Fiatalok a változásért projektjének keretében jött létre az Európai Unió támogatásával.

számára talán távolinak tűnt a gondolat, hogy azok a kedves arcú, lazán öltözött, magatartásukban és gondolkodásukban szabad középiskolások, akikkel naponta találkozunk az utcán, szívük szerint elhagynák az országot. Minél meszebb költöznenek: Budapestre, Bécsbe, Párizsba, Londonba. Olyan helyekre, ahol több a lehetőség. Talán éppen azért, hogy szabadok maradhassanak.

Tisztító írás

Az előadás elején *Bojoievski Éva* ifjúsági mentor röviden ismertette az írói műhelymunkát, amelynek eredményeként az elhangzott szövegek könyv megszületett. Ezt követően felkérte *Szabó Róbert Csaba* író, hogy meséljen az alkotás folyamatáról. Szabó Róbert Csaba elmondta: a kezdeti ismerkedési szakaszban próbálták együtt megtalálni azokat a témákat, amelyekkel

Amennyire aggasztó, annyira normális Túlélhető a kamaszkor!

A serdülőkor viharos időszaka általában alaposan megviseli a családok életét. A kamasz mintha teljesen kifordulna magából, a legváratlanabb pillanatokban borul ki, visszaszól, bezárkózik a szobájába, anya és apa bármit mond vagy tesz, az kizárt, hogy jó legyen, a szülő pedig tehetetlenül áll a történetek előtt, nem érti, hová lett az ő szófogadó, tisztelettudó, kedves gyereke. Labancz Dániel magyarországi klinikai szakpszichológus, író, a Magocska Waldorf Egyesület által Marosvásárhelyen szervezett, Túlélhető a kamaszkor című előadásában azonban igyekezett megnyugtatni a szülőket, mondván, hogy mindez egy teljesen normális (és szerencsére átmeneti) állapot, így ebben az időszakban nem tehetnek mást, mint hogy elviselik a gyerekük viselkedését, illetve jelen vannak és támogatják őt akkor, amikor szüksége van rájuk.

Menyhárt Borbála

Labancz Dániel klinikai szakpszichológus, író tizenkét évig dolgozott a budapesti Vadaskert Gyermekpszichiátrián, elsősorban kamaszcsoporthoz; jelenleg pszichoterápiás magánpraxisban kamaszokkal, fiatal felnőttekkel és családokkal dolgozik. Egyik szakterülete a serdülőkor, illetve az ehhez kapcsolódó nehézségek. Orosz Ildikó újságíróval együtt könyvet is írt ebben a témában, a *Nyugi! – Kamasztörténetek pszichológusszemmel aggódó szülők megnyugtatására* című kiadvány segít eligazodni ebben a bonyolult időszakban. A szakember életszerű példákkal vázolja fel azokat a problémákat, amelyekkel ebben az időszakban találkozhat a szülő meg a kamasz, és gyakorlati tanácsokkal próbál segíteni a szülőket, hogy könnyebben megérthessék tinédzser gyermekük világát, és átvészeljék ezt az időszakot.

Az aranyos, tisztelettudó gyerek gonoszodó, felelős kamasz lesz

A kamaszkor az az életszakasz, amikor a legnehezebb feladat vár ránk a fejlődésünk során, mégpedig az, hogy a saját identitásunkat kialakítsuk, és ahhoz, hogy ez sikerüljön, a szülőktől, az ő értékrendjüktől némileg el kell távolodni, próbálgatni kell a határokat, ami számos konfliktust szül.

– Egy barátom mesélte, hogy úgy emlékszik a gyereke kamaszkorára, hogy egyik nap lefektette este aludni a kedves, jóillatú, tisztelettudó gyereket, és másnap reggel felébredt egy gonoszodó, szúrós, mindenbe belekötő kamasz. És ez tényleg így van, ebben az időszakban minden szélesebben, egyik pillanatról a másikra történik. Olyan testi, hormonális, érzelmi folyamatok mennek végbe a kamaszban, amelyek egyik napról a másikra mindent megváltoztatnak, olyan kérdések kezdik foglalkoztatni, amelyek addig eszébe sem jutottak. A szülő egyszerű kérdésére, hogy milyen napod volt, valósággal felrobban, kiabálni kezd, és becsapja maga után a szobaajtót. Elkezd érdekelni a társaság, a barátok, fontosabbá válnak a kortársak, a családi program helyett inkább velük lenne, a szülőket pedig nagyon nehéz ezzel szembesülni – mutatott rá Labancz Dániel, és megjegyezte, örülne, ha annyi találat lenne a lottón, mint ahányszor hallja a kamasz csemetéjükre panaszkodó szülőktől, hogy „ez mintha nem is az én gyerekem lenne, tőlünk ilyet soha nem látott”. Tehát igen találó Vekerdy Tamás állítása, miszerint a kamaszokra ki kellene írni, hogy átépítés miatt át-

menetileg zárva – jegyezte meg a poén kedvéért Labancz Dániel.

Tudni kell azonban, hogy valójában a kamasznak sem könnyű, hiszen ő is össze van zavarodva, ő sem tudja, mi történik vele, próbálgatja a határait, egyik pillanatban kedvesen viselkedik, a másikban meg zokog vagy kiabál. Változik az önértékelése, fontossá válik, hogy mit szólnak a kinézetéhez, öltözködéséhez mások.

A klinikai szakpszichológus szerint a kamasznak valójában három feladatnak kell eleget tennie: egyrészt ott vannak a belső késztetések, másrészt a társadalmi elvárások, például, hogy udvariasnak kell lenni, tanulni kell, meg kell látogatni a nagymamát, emellett pedig az ezekkel gyakran teljesen ellentétes elvárások a kortársak részéről. Ennek a háromnak mind megfelelni rettenetesen nehéz – hívta fel a figyelmet a szakember.

A határok kellenek... hogy legyen mit átlépni

A határok kapcsán Labancz Dániel hangsúlyozta: a gyerekek már egészen kis korban szüksége van határookra, mert az biztonságot ad számára, például megtanulja, hogy nem nyúlhat a konnektorba, mert az veszélyes. Megtanulja, hogy nem tehet meg mindent, amit szeretne, és ez nagyon fontos, hiszen ellenkező esetben, ha azt tapasztalja meg, hogy nincs a világon olyan, ami az ő erejével, akaratával ellenkező, akkor nem fogja magát biztonságban érezni, és ez szorongást szül.

A kamaszok esetében pedig szintén nagyon fontos kereteket és határokat szabni, de nem azért, hogy azokat a kamasz ne lépje át, hanem hogy legyen mit átlépnie. Erre az életkorra ugyanis jellemző, hogy próbálgatni kezdi a saját hatását, látni akarja, mit szól a felnőtt ahhoz, ha a megszabott határokat átlépi. Ha nincsenek határok, akkor egy ponton túl előfordulhat, hogy addig megy el, amíg bele nem ütközik valamiféle korlátba, ami legrosszabb esetben a törvény lesz.

A határok lényege, hogy próbálgathassa saját magát, mert ezáltal egy csomó mindent tanul saját magáról. Kellenek a határfeszítések, hogy kialakítsa a saját identitását ahhoz, hogy el tudja dönteni, magáé vagy a szülőé a döntés, amelyre a családja képvisel, kell-e neki esetleg az a szakma, az a jövőképe, amit a szülők neki szántak, szükség van arra, hogy egy kicsit eltávolodjon azoktól. Ha nem távolodik el, és szinte gondolkodás nélkül magáé teszi egy olyan identitást, amit úgy mond nem „vizsgált meg” előzőleg, például, hogy továbbvi-

Illusztráció

szi-e a családi vállalkozást, követi-e a szülei által választott szakmát, ez később krízishelyzetet szülhet, amikor majd rádöbben, hogy az valójában nem az ő élete. Szülőként nem várhatjuk el, hogy a gyerek kritika nélkül elfogadja a saját értékrendünk, és ne szűrje át magát. Később majd bizonyos dolgokhoz vissza fog térni, magáé teszi, másokhoz meg nem tér vissza.

Szakadt nadrág és piros haj

– A sok kamaszkori turbulencia, az ellenállás valójában az identitás kiépülésének a szolgálatában áll, minden arról szól, hogy én ki vagyok, és milyen akarok lenni – tette szövé a pszichológus.

A kamaszkori identitáskeresés során gyakran kész identitáselemeket aggat magára a serdülő, amelyeket identitásprotézis néven emlegetnek. Idetartozik, ha öltözködésében elkezdi valamelyik szubkultúrához tartozni, vagy ha magáé tesz valamilyen ideológiát. Labancz Dániel szerint a kamaszoknál teljesen normális a hullámzó hangulat, a szélsőségek, az, ha például a pár hónapja még nőiesen öltözködő tinilány tiszta feketében és szakadt nadrágban kezd el járni, vagy néhány hét múlva pirosra festi a haját. Szülői szemmel ez kifejezetten ijesztő lehet, ellenben ezeknek az a szerepük, hogy belebújjon ezekben,

Fotó: a Vibe fesztivál Facebook-oldala mint egy ruhába, és kipróbálja benne magát.

Ugyanakkor fontos, hogy a határok felállítására terén legyen helye az egyezkedésnek. A kamaszkori szülő-gyerek egyezkedés arról szól, hogy bizonyos felelőségek fokozatosan átkerüljenek a szülőktől a gyerekekhez, illetve kialakuljon a kamaszban a belső motiváció; nem várhatjuk el szülőként, hogy valamit csak azért tegyen, mert nekünk fontos.

Labancz Dániel a saját kamaszkori történetét elevenítette fel, amikor tizenévesen önszántából, jókedvvel elkezdt készülni egy témazáróra, lelkesen tanult a szobájában, ellenben az édesanyja, csupa jóindulatból ugyan, de benézett a szobájába, és nekiszegte a kérdést: ugye tanulsz? Abban a pillanatban teljesen elment a kedve az egésztől. Ebben a korban annyira sérülékeny a motiváció, hogy apróságok is megtörik. Természetes persze, ha szülőként vannak elvárásaink, hiszen ezáltal a gyerekek lesz, amit magáé teszi, viszont a döntés felelősége végső soron úgyis az övé lesz.

Nem kamaszokban kell elkezdni a bizalmi kapcsolat kiépítését

A szakember azonban megnyugtatóan hangsúlyozta: bár látványosan annyi minden megváltozik a kamasz lelkében és viselkedésében, valójában mindaz az odafigyelés, a felállított határok, az értékrend, amit addig, az évek során szülőként „beletettünk” a nevelésbe, ott van bent, még ha nem is látjuk ebben az időszakban. Fontos, hogy merjünk bízni a gyerekekben, tudjuk, hogy amit az évek során átadtunk neki, az ott van benne. Sokszor segítene, ha a szülő visszagondolna a saját kamaszkorára, azokra a botlásokra, butaságokra, amelyeket annak idején ő is elkövetett. Akkor sokkal kevésbé félne attól, hogy a gyereke butaságot csinál.

Labancz Dániel szerint az egyik legfontosabb dolog, hogy a gyerek életében minél tovább az elsődleges információforrás a szülő tudjon maradni. Egyáltalán nem mindegy, hogy milyen a gyerek és a szülő viszonya a kamaszkor előtt, hiszen ezen múlik, hogy miként tudják majd a problémás helyzeteket megbeszélni, mer-e a gyerek a szülőhöz fordulni, ha kérdése, gondja van.

Ha van egy ilyen alap, amire építeni tudunk, akkor nagy valószínűséggel nem a Google-keresőbe fogja beírni a kérdéseit, hanem bizalommal fel tudja majd tenni a szülőnek, még akkor is, ha tabutémáról van szó. Fontos, hogy a szülő elérhető legyen, ha baj van, ha csalódás éri a kamaszt, legyen akihez fordulni, akihez odabújni, még akkor is, ha a serdülő azt érezteti, hogy utálja, szégyelli a szüleit, ugyanakkor az is, hogy ne kamaszokban akarjuk elkezdni azt, hogy tabutémákról is lehessen beszélni a szülővel, mert akkor már túl késő – hangsúlyozta a szakember. Mint mondta, ha a serdülő kényes témáról szeretne beszélgetni, lehet azt mondani, hogy ez nehéz kérdés, át kell gondolnom, vissza lehet kérdezni, hogy miért merült fel benne az adott téma, de érezze, hogy anyával, apával lehet erről beszélni. Például, ha egy kényes témát felhozva a szülő felháborodik, elborzad, biztos, hogy soha többé nem fog hozzá fordulni a gyerek. Labancz Dániel elismerte, ma is emlékszik arra, amikor 17 éves korában egy buli után az édesapja be kellett menjen utána az elvonóosztályra, ellenben egy szót sem szólt, szemrehányást sem tett, pontosan tudta, hogy mennyire rosszul érzi magát anélkül is a kamasz fia, és hogy azzal is tisztában van, mekkora bajba keveredett.

Nem a mai kamaszok másak, hanem az őket körülvevő világ

A serdülőkkel évek óta dolgozó klinikai szakpszichológus úgy véli, bár gyakran hallani, hogy a mai kamaszok másak, mint mi annak idején, ez nem így van. Ugyanarra van szükségük, ugyanazok az érzelmi szükségleteik, vágyaik, igényeik, a kortársakkal való kapcsolat iránti igényük hasonló, csupán egy nagyon más közegben kell megélniük mindezt. A mai társadalom, a digitális világ egyértelműen egészen más kihívások elé állítja a fiatalokat, mint az a világ, amelyben egykor a szülei éltek.

Az online világ csapdájáról szólva a klinikai szakpszichológus elmondta: manapság például a TikTokon egy tizenéves lánynak, aki különféle tartalmakat oszt meg önmagáról, több ezer követője is lehet, akiknek a legnagyobb részét nem is ismeri. Az idegen követők – sok esetben internetes trollok – pedig bántó megjegyzéseket is tehetnek a kinézetére. Ebben az életkorban pedig minden ilyen kritika mély sebet ejt a kamasz önértékelésén, hiszen az most van kialakulóban.

A másik nagy problémának a szakember a pornográf tartalmakhoz való könnyed hozzáférést tartja, mint mondta, sajnos a tapasztalat az, hogy esetenként már az elemi osztályos gyerekek számára sem idegenek ezek, ezért a szülőket mindenképp ajánlott olyan szűrőprogramokat beállítani a gyerek által használt digitális eszközön, amelyek korlátozzák az ilyen tartalmakhoz való hozzáférést. Mint mondta, a pornográf tartalmakhoz való túl korai hozzáférés negatívan befolyásolhatja a kamaszok szexuális fejlődését és a szexualitásról szerzett ismereteiket, hiszen ezek hatására már az első valódi szexuális élmény megélése előtt olyan irányt és értéket állít be bennük a szexualitásról, ami távol áll a valóságtól.

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

Görög joghurtos, majonézes zöldpaszuly póréhagymával

Fél kg frissen szedett zöldpaszulyt (én nagyon zsengett használok) enyhén sós vízben 10 perc alatt puhára főzök. Leszűröm, hagyom kihűlni, majd késsel apróra vagdalom. Fél fej piros hagymát, egy darabka póréhagymát apró kockákra vágok. Egy nyers és egy főtt tojás sárgájából (mustár, olaj, só) vastag majonézt kavarak, majd két evőkanál zsíros görög joghurttal fellazítom. Pici mézet, darált borsot adok hozzá, majd összevegytem a paszullyal. Kb. egy órára hűtőbe teszem, és máris fogyasztható, friss kenyérral, paradicsommal a legfinomabb. A tetején tükörttojással tálaltam.

Hagyományos zöldpaszulyleves

Egy kg zöldpaszulyt megpucolok, darabokra tördelem, és alaposan megmosom. Egy nagy csokor petrezselyemzölddel, egy fej hagymával, három liter vízzel, sóval főni teszem. Miután megpuhult, olaj, liszt, pirospaprika hozzáadásával rántást készítek (nem pirítom). A legvégén hőkiegyenlítővel egy dl tejszínt adok hozzá. Én most zabtejszínt használtam és fél dl laktózmentes tejet. Így a

laktózérzékenyek is fogyaszthatják. Ecettel, citromlével savanyítjuk. Kötelező mellé a hagyma!

Hagymatokány (gyermekkorunk íze)

A kertünkben már nagyon szép a hagyma. Hat fejet meghámoztam, jó apróra vágtam. Két evőkanál kacsaszirt fél dl olajjal felolvasztottam, beletettem a hagymát, egy cikk zúzott fokhagymát, egy kávéskanálnyi cukrot, egy evőkanál sót, egy mokkaskanál darált borsot, egy evőkanál mezősegi illatos pirospaprikaport, egy evőkanál száraz fehérbort. 1-2 perc kavargatás után két dl vizet öntöttem rá, majd lefedve megpároltam, a végén pedig csipetnyi liszttel megszórtam. Puliszkával, kovászos uborkával fogyasztjuk.

Töltött palacsinta kerti jóval

Az alábbi zöldségekre van szükség: egy újmurok, egy zsenge cukkini fele, egy kisebb fej hagyma, két cikk fokhagyma, egy kisebb paradicsom, fél paprika, egy bazsalikomlevél, kevés zöldborsó. A zöldborsó kivételével mindent apróra vágtam, és a csirkemellel együtt fedő alatt puhára pároltam, majd a fedőt levéve addig, míg semmi víz nem maradt rajta. Ekkor egy gombaízű krémsajttal besűrítettem. Vagdalt snidlinggel, zöldpetrezselyemmel, sóval, borssal, pici chilikrémmel, kevés szójaszósszal ízesítettem. Hagymányos palacsintát sütöttem. Megtöltöttem a húsos zöldségraguval, majd feltekertem. Jénaiba (vagy tepsibe) helyeztem. Két dl zsíros tejszínt két tojássárgával, 15 dkg füstölt reszelt sajttal összekevertem, snidlinget (metélfőhagymát) szórtam rá, és a lerbén 15-20 perc alatt összesütöttem. Tálalás előtt szórtam még rá reszelt sajtot. Jó étvágyat kívánok!

Mielőtt emlékeinket elnyelné a végtelen

– avagy a demencia korai felismerésének fontossága –

Június 26-án, szerda este újabb Alzheimer Caféra került sor a marosvásárhelyi Caritas Házban. Az esemény központi témája a beteg-ápoló közötti kommunikáció volt.

Tasnády Ádám

Cosma István és Szigyártó Adrienn pszichológusok hasznos információkat és gyakorlati tanácsokat osztottak meg a jelenlévőkkel arról, hogy hogyan érdemes kommunikálni a demens betegekkel, mi segíti és mi hátráltatja egymás megértését, hogyan lehet kapcsolódni a demens személyhez, és miként alkalmazható a metakommunikáció.

Mint ismert, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat májusi adatai szerint a demenciában szenvedő betegek száma Európában meghaladja a

hétmilliót. Nem mellékes az sem, hogy Romániában az Alzheimer-kór nagyrészt aluldiagnostizált. A betegek több mint 80%-át nem diagnosztizálják – jelentette a Román Alzheimer Társaság.

A demenciában szenvedő személy a diagnózis felállítása után még évekig normális életet élhet, feltéve, hogy a betegséget a korai szakaszában felismerik, optimális kezelésben részesül, és a családja mellette áll. „Minél hamarabb történik meg a diagnosztizálás, annál több lesz a közös emlékünkből, ahelyett, hogy elveszítenénk” – olvasható a Román Alzheimer Társaság honlapján futó üzenetek között. Probléma az is, hogy Romániában nincs nemzeti stratégia az Alzheimer-kór megelőzésére és kezelésére, amint arra a társaság is felhívja a figyelmet. Hozzáteszik, minden nyolcadik 55 év feletti

ember demenciás megbetegedésben szenved, és a 85 év feletiek 50%-a érintett.

Mire is kell figyelniük?

A betegség már sok évvel a diagnózis előtt megjelenik, idővel pedig eszkalálódik. A progresszió általában lassú: rövid emlékezetkiesések, feledékenység és zavarodottság előzi meg a kór előrehaladtát, majd idővel problémák adódnak a táplálkozással, a folyadékpótlással, a személyes higiéniával és az öltözködéssel. Előrehaladott állapotban az érintett nehezen talál haza, nincs időbeli tájékozódása, elveszíti a térbeli képességeit, nem képes meghatározni a formákat, méreteket és a tárgyak térbeli viszonyát. Ezek mellett alvási problémák is adódnak, összetévesztik a nappalt és az éjszákát, az évszakokat. Idővel, ha nem figyelünk a betegre, felüti a fejét a

Fotók: Gyulafehérvári Caritas

kezdeményezőkétség hiánya, az apátia, a közöny, a paranoia, az agresszivitás és impulzivitás, valamint a nyugtalanság számos formája. A betegség előrehaladása egyénenként nagyon eltérő, de minden beteg esetében egy hasonló folyamatot követ.

Az esemény a fenti tüneteket és a betegség előrehaladását is tematizálta, de a kommunikációt helyezte előtérbe. Ezt természetesnek vélem, ugyanis a legtöbb akadályt a kommunikációs stratégiákban észleljük gondozóként, családtagként. Egy idő után az érintett nem érti vagy elfelejti, amit mondunk neki. Cosma István pszichológus felhívta a figyelmet, hogy ilyen helyzetekben a gondozó/családtag legnagyobb kihívása az, hogy higgadt és türelmes maradjon – természetesen ez nem egyszerű. A türelem és a kitartás kulcsfontosságú viszonyulás, ugyanis, bár a beteg lehet, hogy elfelejti, amit mondunk, a metakommunikációnk, a testbeszédünk megmarad az emlékezetében. A beteget tanácsos felnőttként kezelni, megőrizve méltóságát – hívta fel a figyelmet Cosma.

Szigyártó Adrienn megerősítette Cosma István tanácsait, és elmondta, a demencia „családi betegség”. Ha az érintett olyan állapotban van, hogy az otthoni kezelés sikeresnek és elégségesnek bizonyul, számos kihívással kell szembenéniük a hozzátartozóknak. Nemcsak

a beteg, hanem a közeli rokon is szenved, amikor többször be kell mutatkozni. Fontos az elővigyázatosság, hogy a beteget ne retraumatizálja a gondozó egy esetleges mondat. Például, ha az egyik közeli ismerőse a közelmúltban elhunyt, nem tanácsos a beteget annyiszor emlékeztetni erre, ahányszor rákérdez, hogy XY hol van, miért nem látogatja meg. Nem lehet pontosan tudni, mi játszódik le a betegek fejében, ezért fontos a tapintatosság – emelték ki a szakemberek. A gondozóknak meg kell tanulniuk elfogadni azokat a szerepeket, amelyekkel a beteg ruházza fel őket: lehet az unoka a rendőr, az 50 éves gyerek a szomszéd kisfiú vagy a testvér a közeli ismerős. Mindezekkel együtt kell kioktatás nélkül támogatni a beteget.

A szakemberek elmondták, a tünetek tudatosítása és felismerése – akár a hozzátartozók által – sokat javíthat az érintett helyzetén, ugyanis megfelelő gyógyszeres kezeléssel lassítható a betegség folyamata. Hozzáteszem, az érintett gondozóknak (és nem csak) érdemes részt venni ilyen és ehhez hasonló rendezvényeken, ugyanis tapasztalatszerésre is van lehetőség, hasonló szituációkkal és problémákkal találkozhatnak, amelyek közös kibeszélése könnyebbé, feldolgozhatóbbá tehetik a betegséget.

A sivatag muzsikusa (2.)

Szilágyi Mihály

Al-Jazari (Al-Dzsazari) a XII. század híres arab mérnöke volt. Korábbi feltalálók eredményeit ötletesen felhasználva, kombinálva és továbbfejlesztve sok hasznos és érdekes szerkezetet alkotott. Legnagyobb szerencsénkre az általa készített szerkezeteket 1206-ban egy könyvben örökítette meg, melynek több másolata jelzi, hogy hasznos és népszerű mű volt a maga korában. Sokan úgy tartják, hogy Leonardo da Vinci is inspirálódott a művéből, A mechanikai tudás könyvéből. Az arab civilizáció akkoriban messze az európai előtt járt, mert a keresztény kolostorokba elvonult európai tudás vallási okokból olyannyira elzárkózott a nem keresztény szerzők műveitől, hogy azok egyenesen eretneknek számítottak. Így – ha csak a matematikát vesszük – az arab számoktól való tartózkodás nehézsége tette a tudomány fejlődését, míg keleten az arabok könnyedén számoltak.

Ismail al-Jazari technikai érzékével és jártasságával korának csodatevőjévé vált. Még ma is csoda lenne, ha egy emberhez hasonló robot szolgálná fel az italokat egy vendéglőben. Közel ezer évvel ezelőtt pedig működött ez a technika! Ma már hozzászoktunk a különböző automatákhoz, de ha arra gondolunk, hogy mindez bizonyos formában évszázadokkal ezelőtt is működött, bizony csodálkozhatunk.

A király udvari mérnöke – talán urának szórakoztatására – egy vizet töltő automata rabszolgát épített, amely mosakodás után karján tiszta törülközőt nyújt a királynak. Ebben a szerkezetben egy víz tetején úszó edény mozgatta a robot karját: ha apadt az automata belsejében a víz, az úszó által mozgatott kar elmozdult, így adta kézbe a törülközőt.

Egy másik érdekes szerkezet a különböző italokat vagy azok keverékét szolgáltatató műszer volt. A szerkezet belsejében különböző borokkal, aromákkal és vízzel töltött tartá-

lyok voltak, amelyeket csövekkel kötöttek egy forgatható csaphoz. Attól függően, hogy milyen italt szeretett volna a király, a megfelelő pozícióba kellett állítsa a csapot, és a kívánt italt ömlött a poharába. A gépezet hatféle bort vagy borkeveréket volt képes tölteni.

Al-Dzsazari nem volt előkelő származású, édesapja egyszerű mesterember volt. Jól tudta, hogy a vízforrástól vagy a folyótól távolabb eső földterületek öntözése mennyire megterhelő a földművesek számára. Hogy megkönnyítse ezeket az embereknek az életét, egy automata vízátelő szerkezetet épített, amely nagy segítségére volt a parasztnak az öntözésben.

Száznál több mechanikai szerkezetet épített. Mindeniknek megvolt a maga gyakorlati haszna, vagy ezek közül némelyik inkább érdekes úri játékszernek bizonyult, mellyel a vendégeket kápráztatták el. Szerencsére Ismail al-Jazari részletesen leírta mindegyik szerkezetének a működését, és azok rajzait is mellékelte a könnyebb megértés érdekében.

A sok szerkezet között egy rendkívül érdekes és komplikált, vízzel működő órát is találunk. Az időmérő szerkezet egy igazi monstrum a maga 8 és fél méteres magasságával. Az órát egy valós méretű elefántmakett hordozza, hátán egy hajcsárral és az óratoronnyal. A masina nem mutatókkal jelezte az időt, hanem különböző faragott figurák félóránkénti megjelenése által. Ma egy ilyen rekonstrukció látható Dubajban. A gépezet ember alakú figurája cintányérral jelzi az idő múlását, egy mechanikus madár meg óránként csiripelni kezd. Biztosak lehetünk benne, hogy egy ilyen szerkezetet csakis egy király engedhetett meg magának.

A híres mérnök szemmel láthatóan sok szerkezetét víz segítségével működtette. Amint a sivatagban a víz jelentette az életet, úgy a gépezeteknek is a víz adott erőt a működéshez. Ismail al-Jazari rendkívül sok szerkezetet épített, de mérnöki tevékenységének

Az elefánt, hátán az órával

csúcsát egy elképesztően érdekes zenélő automata szerkezet jelenti. Georg Friedrich Händel Vizizenéje elevenedik meg előttünk, amikor ennek a csodás masinának a működéséről olvasunk. Ez a gép egy vízen úszó kis hajó, melyen matrózok és zenészek vannak. Természetesen mindenkinek megvan a maga szerepe. A matrózok a hajó működéséért felelősek, a zenészek pedig a szórakozásért. Hogy még érdekesebb legyen, ez a gép képes volt úszni is a vízen, egy belső automata szerkezet biztosította a mozgást; a hajóslegények evezőikkel lapátolták a vizet. Körülbelül félórnyi evezés után a hajó megáll, és elkezdődik a muzsika: egy fuvalaművész-szobor játszani kezd, majd a hárfá is belekezd a zenébe, és ezalatt a dobosok biztosítják az egyenletes lüktetést. A zeneművet tizenötötör adják elő, aztán a matrózok újra evezésbe lendülnek, és a hajó útra kel a medencében. Al-Dzsazarinak e gépezete több tekintetben is magán hordozza a mérnöki elképzelés magas színvona-

lának jelét. Elsőként használja a vezérműtengelyt. A tengelyből kiálló csapok a forgás által mozgatják a velük összekötött bábuk végtagjait, ezzel mozgást utánoznak.

Ez a mestermunka méltán jelentette az alkotó életművének csúcsát, hiszen egyszerre többféle mozgást imitált, és zenélt is. És ami mindennél érdekesebb, a zenélő automata szerkezet a zenészeket mozgó csapok elmozdításával más zenére is programozható volt. Mai értelemben is bonyolult mérnöki teljesítménynek számítana egy ilyen zenegép kivitelezése.

Ismail al-Jazari király 1206-ban rendkívül jó döntést hozott, amikor arra biztatta kitérő mechanikus alattvalóját, hogy munkáit foglalja könyvbe, és adja ki, hogy az utókor tanulhasson belőle. A könyv elkészültének évében a szerző örökre távozott a fejedelmi udvarból, hogy talán a csillagok járását igazgassa, ha netalán eltérne valami a Teremtő tökéletes tervétől.

	1.	ISTENÍTŐ, DICSÓÍTÓ	VER ... SZÁRMAZÁSÚ, ELŐKELŐ	ANGOL LEVEGŐ	INDUL A VONATI!	ELEMI PARÁNY	MAGAS NÖVÉNY DÖGEVŐ ÁLLAT	KENDERTŐRŐ ESZKÖZ	MOSÓPOR-MÁRKA	FÁBA VÉS	PECUNIA NON ... (A PÉNZ SZAGTALAN)	RÉG ÉLT ELŐD SOMOGY M. LAKÓJA	URI NŐ	AZ ARGON ÉS A JÓD VEGYJELE	ATTILA NÉPE
Antiszthenésztől idézünk a rejtvény fősorában.	M														G
	BÁRÁNYHANG		GÖRÖG BETŰ				NŐI NÉV (MÁJ. 13.)					KISÉRTET			
	SZERELEM-ISTEN		DOMB TARTALMA!		HIBÁZTATÓ		RÉGIENEK LÁTSZIK			KISIK ISKOLÁJA					EGYEI
2.	A	CSEH AUTÓ-MÁRKA	UGYANAZ (LATIN) FÜZET		RAJONGVA SZERETŐ				KISFALUDY ... (KÖLTŐNŐ)					ROMÁN EMBER	
KÖVÉR					NÉMET SZEMÉLY-NÉVMÁS	PARIPA		A NAGY VARÁZSLÓ			SZINTÉN		AZ ORRA KÖZELÉBE		
HALPETE		BOLOND ... (ARANY J.)					SZOLGÁLTATOS DIAK					VARRÓ-MOZDULAT			
FONÓBAN HASZNÁLT ESZKÖZ			JÓKEDVŰ					ROSSZUL VAN					AIR INDIA (RÓV.)		FÉLSZI
KRÉTAI HEGY		RÓMAI 51		DRÁGAKÓ				A RÁDIUM VEGYJELE			BANK-BETÉTI		KIS SÚLY-MÉRTÉK		
GÉSA!		SOKSZÍNŰ			GÖRÖG BETŰ			A GALLIUM VEGYJELE			ERETNEK SZEKTA V.			MELY SZEMÉLY?	
GYÁRKAPU!		MUNKÁ (ARGÓ)			SODRÁS SZINTÉN					CERUZA				TASZÍTÓ	
		MÁSOLANDÓ TÁRGY			NŐI NÉV (FEBR. 5.)					ERETNEK SZEKTA V.					GABONÁT BETAKARÍTÓ
A BETEG TESTE!		MORZEJEL		AZ ARGON VEGYJELE		ERREFELEI!		A BRÓM VEGYJELE		MÁTÓL KEZDVE!			ARRA A HELYRE		
EL-GONDOLKODÓ			ELÉG (LATIN)			NEM MEGY EL		A MÉLYBE		BUDAPEST FOLYÓJA			CSÖKKEN A VÍZSZINT		EZER!
RÉZTARTALMÚ ÖTVÖZET			LÁRMA			ANGYAL-FÉLE						ÉNEK			MI TÖBB
				SZITA			HIRTELEN INDUL					ÍRÓ (LAJOS)			
NÉMET TOJÁS		DÉL-AFRIKAI TARTOMÁNY			TÖMEGES PUSZTÍTÁS					A LAKÁSÁN				FEL TÍZI	
L.N.J.	R				SPANYOL AUTÓJEL					ARTALAN ZÁRI!				OLASZ AUTÓJEL	
								FÜGGETLENÉVŐ							

Június 27-i rejtvényünk megfejtése: **Nem akkor leszel balga, ha balgaságot tettetsz, hanem ha abban szenvedsz.**

Törökországnak mentek jobban a szögletek, kiejtette Ausztriát

A török labdarúgó-válogatott kisebb meglepetésre, a duplázó Merih Demiral vezérletével 2-1-re legyőzte Ausztria csapatát a németországi Európa-bajnokság keddi esti nyolcaddöntőjében. A lipcsei mérkőzésen mindhárom találat szöglet után született.

Török szempontból álopszerűen kezdődött a mérkőzés, miután már az első percben előnybe kerültek:

jobb oldali szögletből Güler ívelte élesen a kapu elé a labdát, amely a menteni igyekvő osztrák védőkről a kapu felé pattant. Pentz a gólvonalról kiütötte a labdát, de Demiral elé, aki három méterről a léc alá bombázott (1-0). A találat történelmi: az 57 másodperc után esett gól ugyanis minden idők leggyorsabbja az Eb-k kiesés szakaszában.

Ezt követően óriási nyomás nehezedett a török kapura, az osztrákok öt-hat percen át óriási lendülettel támadták a labdát, és igyekeztek a kapujukhoz szegezni riválisukat, egyenlíteni azonban nem tudtak.

Tíz perc után némileg megnyugodott a mérkőzés, az osztrákok csak a félidő egyes szakaszaiban tudtak nagyobb labdabirtoklást fölény, nyomást kialakítani, de a Demiral irányította török védelem jól zárt. Közben a török csapat többször kiszabadult a nyomás alól, a pozíciós játéka viszont lassú volt, így nem tudott igazán veszélyes lenni.

A szünetben kettőt cserélt Ausztria, majd nekiugrott ellenfelének, amelynek eredményeként az első tíz percben három komoly helyzetet is kidolgozott, de képtelen volt kapuba találni. Ezt követően kiszabadult a török válogatott, és nem sokkal később megduplázta előnyét: az 59. percben jobb oldali szögletből Güler adott középre, az élesen belőtt labdát pedig Demiral három méterről a hosszú alsó sarokba fejelte (2-0).

Ekkor úgy tűnt, eldőlt a mérkőzés, az osztrákok azonban nem adták fel, és a szakadó esőben folyamatosan támadtak, majd egy szöglet után gyorsan szépítettek: a 66. percben Sabitzer jobb oldali szögletét hét méterről megcsúsztatták, a hosszú oldalon

Török szurkolók a németországi labdarúgó-Európa-bajnokság nyolcaddöntőjében játszott Ausztria – Törökország mérkőzést nézik a dortmundi szurkolói zónában 2024. július 2-án

Fotó: MTI/Koszticsák Szilárd

Jegyzőkönyv

Európa-bajnokság, nyolcaddöntő: Törökország – Ausztria 2-1 (1-0).

Lipese, 38.305 néző, vezette: Artur Soares Dias (portugál).

Gólszerzők: Demiral (1., 59.), illetve Gregoritsch (66.).

Sárga lapok: Kökcü (11.), Yuksek (42.), illetve Schmid (38.), Lienhart (52.).

Törökország: Günok – Müldür, Bardakci, Demiral, Kadioglu – Yuksek (58. Özcan), Ayhan – Yilmaz, Kökcü (83. Kahveci), Yıldız (78. Aktürkoglu) – Güler (78. Yukuslu).

Ausztria: Pentz – Posch, Danso, Lienhart (64. Wöber), Mwene (46. Prass) – Seiwald, Sabitzer – Laimer (64. Grillitsch), Baumgartner, Schmid (46. Gregoritsch) – Arnautovic.

üresen érkező Gregoritsch pedig közelről a kapuba lőtt (2-1). Az osztrák gól idején már szakadt az eső, ami még nehezebbé tette a futballisták dolgát. A hajrára fordulva Ausztria már nyomasztó fölényben játszott, a látványosan elfáradó török játékosok pedig utolsó energiáikat a védekezésbe fektették, labdaszerzések után már csak egy-két játékos vállalta a kontrákat. A hajrában azonban Yıldız így is kétszer ziccerbe került, de hibázott, így az osztrákok még az utolsó pillanatokban is az egyenlítésért támadhattak, és a ráadás végén Baumgartner ziccerben fejelhetett kapura, de Günok óriási bravúrral gyakorlatilag nyolcaddöntőbe véde csapatát.

A török válogatott szombaton a hollandokkal találkozik a negyeddöntőben.

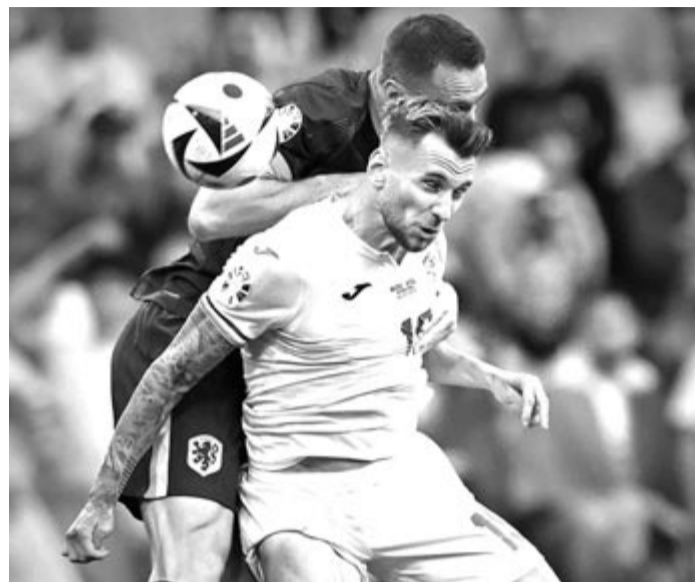
Simán verték a hollandok a románokat

A holland labdarúgó-válogatott magabiztos, 3-0-s győzelmet aratott a román csapat felett a németországi Európa-bajnokság keddi esti nyolcaddöntőjében. A találkozó legjobbja Cody Gakpo, a Liverpool támadója volt, aki egy-egy góllal és gólpasszal segítette az Oranjét.

Az első negyedórán egyenlített játékot láthatott a közönség, mindkét csapat előtt adódtak kisebb lehetőségek. A hollandok aztán a 20. percben megszerezték a vezetést: Gakpo kapta meg a labdát a bal oldalon, egy csellel befelé betört a 16-oson belülre, majd a rövid alsóba lőtt, kihasználva, hogy Niță kapus rosszul helyezkedett (1-0). Innentől kezdve Hollandia átvette az irányítást, „felborult a pálya”, de az eredmény nem változott.

A játék képe a fordulást követően sem változott, osztálykülönbség volt a két csapat között, a hollandok pedig egy hatalmas védelmi hibát követően a hajrában eldöntötték a találkozót: a 83. percben Gakpo rendkívül harcosan tört be az alapvonalnál, a román védő nem tudta kikísérni a labdát, a Liverpool támadója így könnyű gólpasszt adott az üresen álló Malennek (2-0). A ráadásban a csereként pályára lépő Malen egy kontra végén másodszor is betalált: a hollandok megkontráztak egy román szögletet, Malen a saját térfeléről indulva roboghatott a kapuig, majd egy csel után a jobb alsóba lőtt (3-0).

A hollandok így sorozatban három elveszített egyenes kieséses meccset követően jutottak tovább Európa-bajnokságra, és szombaton Törökországgal találkoznak a negyeddöntőben.

Fotó: a román labdarúgó-válogatott közösségi oldala

Jegyzőkönyv

Európa-bajnokság, nyolcaddöntő: Hollandia – Románia 3-0 (1-0).

München, 65.012 néző, vezette: Felix Zwayer (német).

Hollandia: Verbruggen – Dumfries, de Vrij, van Dijk, Aké (69. van de Men) – Schouten (69. Veerman), Simons, Reijnders – Bergwijn (46. Malen), Depay (90+1. Blind), Gakpo (84. Weghorst).

Románia: Niță – Rațiu, Drăgușin, Burcă, Mogoș (38. Racovițan) – M. Marin (72. Cicăldău) – Man, Stanciu (88. Oлару), R. Marin, Hagi (72. Alibec) – Drăguș (71. Mihăilă).

Gólszerzők: Gakpo (20.), Malen (83., 90+3.).

Sárga lap: Dumfries (76.), Malen (90+4.), illetve M. Marin (67.), Stanciu (82.).

Meglehet, hogy Iordănescu nem hosszabbít

Edző nélkül maradhat a román labdarúgó-válogatott. Edward Iordănescunak ugyanis a hónap végén lejár a szerződése. és a kedden 3-0-ra elveszített hollandok elleni mérkőzés után azt nyilatkozta, hogy elgondolkodik a folytatásán.

„Nehéz két és fél éven vagyunk túl, sokan támadtak, bizalmatlanok voltak irántam, ezért meglátom, hogyan tovább” – fogalmazott.

Azt is mondta, hogy ne keressék, három napig lezárja a telefonját, ugyanis a családjának most nagyobb szüksége van rá, mint a román nemzeti együttesnek.

A Iordănescu családban haláleset történt a Szlovákia elleni 1-1 után, elhunyt Edward nagynénje, Anghel Iordănescu nővére. A szövetségi kapitány ezért a gyász jelként talpig feketében volt a hollandok elleni mérkőzésen.

Román lapok ugyanakkor azt írták, hogy Edward Iordănescu 5 millió eurós ajánlatot kapott a Perzsa-öbölből, ezért könnyen megtörténhet, hogy elfogadja, és így a sportági szövetségnek új szakvezetőt kell kineveznie a válogatott élére.

Marco Rossi marad a magyar labdarúgó-válogatott szövetségi kapitánya

Marco Rossi marad a magyar labdarúgó-válogatott szövetségi kapitánya, jelentette be tegnap a budapesti székhelyű futballszövetség elnöke.

„A magyar válogatott előtt álló következő feladat a Nemzetek Ligája őszi küzdelmeinek, majd pedig a vb-selejtezősorozatnak a sikeres megvívása, amelyeket az MLSZ és az elnökség maximális támogatása mellett Marco Rossi szövetségi kapitány irányít majd” – közölte Csányi Sándor, aki a napokban egyeztetett a kapitánnyal, és a szövetség töretlen bizalmáról biztosította őt.

A magyar csapat a Németországban zajló Európa-bajnokságra Svájcra 3-1-re, a házigazdától pedig 2-0-ra kikapott, és bár Skóciát 1-0-ra legyőzte, nem jutott a nyolcaddöntőbe.

Az olasz szakember – akivel kapcsolatban több olyan cikk is megjelent a búcsút követően, hogy akár távozhat is a pozícióból – megköszönte a támogatást, és jelezte, hogy az Európa-bajnokság ta-

Marco Rossi szövetségi kapitány a németországi labdarúgó-Európa-bajnokságról kiesett magyar labdarúgó-válogatott sajtótájékoztatóján Weiler-Simmerbergben 2024. június 27-én. A magyar csapat előző nap nem jutott tovább, mivel a csoportkör végén a harmadikok tabelláján a nyolcaddöntőről éppen lemaradó ötödik helyen zárt

Fotó: MTI/Ilyés Tibor

nulságainak átgondolását követően, pár hét múlva megkezdheti a felkészülést az őszi Nemzetek Ligája-mérkőzésekre történő összetartás előkészítésével.

„Németországban megtörtént az Eb lezárása, amelyre a továbbjutásról való lecsúszás miatti csalódottságunk rányomta a bélyegét, de semmi drámai nem történt, és nem

„Soha nem futottam el a kihívások elől”

A magyar labdarúgó-válogatott szövetségi kapitánya hosszabb Facebook-bejegyzésben osztotta meg gondolatait szerdán a szurkolókkal, azután, hogy a hazai szövetség bejelentette, az olasz szakember marad a posztján.

„Talán itt az ideje, hogy tisztázzuk a dolgokat. Azok, akik azt mondják – vagy írják –, hogy kudarcot vallottunk ezen az Európa-bajnokságon, nyilvánvalóan nem objektívek, és sajnos azt kell mondanom, rosszhiszeműek” – írta, majd hozzátette, az, hogy az elmúlt években csodával határos eredményeket értek el a nemzeti csapattal, nem szabad, hogy eltorzítsa a valóságot.

„Sajnos, még Magyarországon is van egy kis százaléka az embereknek, igaz, nagyon kicsi, akik előbukkannak, amikor azt hiszik, hogy léket kapott a hajó. Igaz, nem tettünk semmi rendkívülit, de nem hiszem, hogy bárkinek szégyenkeznie kellene e miatt a válogatott miatt” – fogalmazott Rossi.

A szövetségi kapitány kiemelte, soha nem mondta azt a sajtónak, hogy távozik a posztjáról, csupán azt, hogy pihennie kell és tisztázni szeretné a gondolatait.

Rossi azzal gondolatait, hogy kijelentette, soha nem futott el még a legnehezebb kihívások elől sem. „Most sem fogom feladni, mert ami nem öl meg, az erősebbé tesz! És nekünk, mindannyiunknak együtt, erősebbnek kell lennünk mindennél és mindenkinél” – írta.

is volt kétséges, hogy a munkát folytatjuk. Számítalan nagyszerű eredményben volt részünk együtt, így nem is kérdés, hogy újabbak elérése a célunk – ahogy a szlogenünk is mondja: csak együtt” – fogalmazott az 59 éves Rossi.

A szövetségi kapitány 2018 nyara óta irányítja a válogatottat, amely tavaly – 1985 után először – egyenes ágon jutott ki egy nagy tornára, miután veretlenül végzett az Európa-bajnoki selejtezőcsoportja élén.

Viharkárok felszámolása Maros megyében Hivatásos és önkéntes tűzoltókkal

A kedd délutánra előrejelzett hidrometeorológiai jelenségek nyomán július 2-án, kedden délután Maros megyében a katasztrófavédelmi felügyelőség munkatársai és a települések önkéntes tűzoltói több beavatkozásban vettek részt.

Palotailván a vonatállomáson a vasútra dőlt egy fa, a 4512-es vonat a ratosnyai állomáson vesztelt nyolc utassal mintegy negyven perccel, 15 órakor a forgalom újraindult.

Faragón egy kidőlt fa elszakította az elektromos vezetékeket, Marosvásárhelyen, Erdőszentgyörgyön, Szovátán úttestre, Mezőceken és a Görgényszentimre községi Lárgatelepen vezetékekre dőlt fákat kellett eltávolítani, Kisármáson a vihar háztetőt rongált meg, ugyanakkor több udvart és garázst is elöntött a hirtelen lezúdoló nagy mennyiségű csapadék. Sármáson több lépcsőház alagsorából is a tűzoltóknak kellett kiszivattyúzniuk a vizet.

Szerdán, július 3-án a délelőtti

órákban a marosvásárhelyi tűzoltóságot Maroskeresztúrra, a Fő úton történt közúti balesethez irányították, amelyben egy személygépkocsi volt érintett. A baleset

egyetlen sérültjét, egy 43 éves nőt a sürgősségi kórházba szállították – tájékoztatott a Maros megyei tűzoltóság szóvivője, *Călușeri Alexandra*. (pálosy)

Fotók: ISU

Kezdődnek a nagyszebeni 15. Hungarikum Napok

A tizenötödik Hungarikum Napok hivatalos megnyitójára július 4-én, ma 19 órától kerül sor a nagyszebeni belvárosi Szentháromság római katolikus templomban. A hivatalos megnyitó után az ünnepi műsort Veszprém város vegyes kara biztosítja.

Nagyszebenben a főként szabadtéri nyári fesztiválra évente több ezer látogató kíváncsi. Július 5-től 7-ig a nagyszebeni ASTRA Skanzenben, Európa egyik legnagyobb falumúzeumában a magyar népi kultúra és a hagyományok kapnak főszerepet, hiszen az esemény célja ezek bemutatása, megismertetése – gasztronómiai és kulturális programok által – minél szélesebb körben.

A térség legismertebb szabadtéri magyar eseményéről idén sem hiányozhatnak a kézművesek és az őstermelők, a vásár hivatalos megnyitójára pénteken kerül sor.

A Hungarikum Napok fő attrakciója a nagyközönség számára a főzőverseny, amelyre szombaton, 6-án kerül sor. 29 csapat nevezett be a versenyre, Erdély több régiójából érkeznek a szabadtéri főzés szerelmesei, de Felvidékről, Magyarországról és még Lendváról (Mura-vidékről) is érkeznek csapatok Nagyszebenbe.

A hétvégét kulturális műsorok, koncertek, népzene és néptánc színesíti. A nagyszebeni magyar fesztivál

programját a térség honlapján lehet megtekinteni: Szeben.ro.

A Hungarikum Napok főszervezője a HID – Szebeni Magyarok Egyesülete, társszervezője az ASTRA Múzeum. *Támogatók:* Nagyszeben Polgármesteri Hivatala, Szeben Megye Tanácsa, Miniszterelnökség – Nemzeti Együttműködési Alap, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., RMDSZ – Communitas Alapítvány. *Partnerek:* EMKE – Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány, a Kovászna Megyei Tanács és Kulturális Központ, Erdélyi Magyar Fesztiválszövetség, Tiszavárkonyért Kulturális Egyesület, Contact Szolnok, Határokon Túli Magyarokért Alapítvány – Pécs, EMKISZ – Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Ifjúsági Szervezete, Nagyszebeni Művelődési Otthon, Nagyszebeni Református Egyházközség, Nagyszebeni Római Katolikus Egyházközség, Lor. And Take Away, Café Drinks, Bere Sibiu, Gulyás Master, Hungarikum Shop, Cafe Drinks. *Médiapartnerek:* MTVA – Duna TV, Erdélyi TV, Zile și Nopti, Magic FM, Hermannstadter Zeitung, Tribuna, Szabadság, Háromszék, Művelődés, Kolozsvári Rádió, Marosvásárhelyi Rádió, Székelyhon.ro, KronikaOnline.ro, Maszol.ro, Sibiu în Imagini, Strada Cetății, Sibiu Azi, Sibiu City App, Szeben.ro. (közlemény)

Cinemira Nemzetközi Gyerek- és Ifjúsági Filmfesztivál

Idén a boldogságról is forgathatnak filmet a jelentkezők

A Cinemira Nemzetközi Gyerek- és Ifjúsági Filmfesztivál idén is meghirdeti videóversenyét 20 év alatti fiatalok részére, akik a rendezvény támogatóinak témái mellett idén a boldogságról is forgathatnak filmeket.

A Cinemirán minden évben három különböző témában alkothatnak a fiatalok – emlékeztet a szervezők szerdai közleménye.

Mint írják, saját témának azért választották idén a boldogságot, mert fontosnak tartják, hogy manapság, amikor erősen jelen van a gyerekekben, fiatalokban a szorongás és az elszigeteltség érzése, próbálják meg felfedezni, hogy számukra mit jelent a boldogság.

A maximum másfél perces filmekben bemutatathatják ezenkívül saját galaxisukat a LEGO tematikáján keresztül, a Neked mit üzen a Topjoy

kupak? témában pedig az üdítőkupakokban lévő üzenetekből inspirálódva készíthetnek videót a fiatalok.

Az alkotásokról a Puskás-Dallos Péter zenész, Hollós Jázmin influencer, online tartalomgyártó, Lampert Benedek fotográfus és Mazzag Izabella film- és videoklip-rendező alkotta zsűri dönt majd.

A kiírásra egyénileg és csapatban is lehet nevezni, akár több kategóriában is, augusztus 31-ig.

A győztesek Arany Mókusz szobrot, valamint filmes eszközberlést, Prezi előfizetést, Play VR-belépőt és mozijegyeket nyerhetnek. A legjobb alkotásokat október 13-án nagyvászonon vetítik a Cinemira Nemzetközi Gyerek- és Ifjúsági Filmfesztiválon.

A kiírás nevezési feltételeiről a verseny oldalán lehet tájékozódni. (MTI)

Europol: gyermekeket szexuálisan bántalmazó bűnözőket sikerült azonosítani

Gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló képek és videófelvevételek elemzése hat, kiskorúak szexuális kizsákmányolásában vétkes bűnöző azonosításához vezetett – közölte az Európai Unió hágai székhelyű rendőrségi együttműködési szervezete, az Europol szerdán.

A közlemény szerint az Europol által 2017-ben indított, a gyermekbántalmazás megelőzését és felszámolását célzó kezdeményezés keretében 2023 végéig több mint 28 ezer bejelentés érkezett.

A bejelentések alapján a nyomozók 127 esetben tudták azonosítani azt az országot, ahol az elemzett fotók vagy videóanyagok tanúsága szerint a gyermekek szexuális kizsákmányolása történt. A bejelentések lehetővé tették a nemzeti hatóságok számára, hogy azonosítsák és büntetőeljárást indítsanak a gyermekbántalmazás hat elkövetője ellen, emellett 26, szexuális zaklatás áldozataivá vált, több esetben négyévesnél fiatalabb gyermeket sikerült megmenteni – írták.

Elmondták, a szakemberek képkockáról képkockára vizsgálják át a lakossági bejelentésekben szereplő fényképeket és videókat, hogy találjanak valamit, ami az áldozat származásához, tartózkodási helyéhez vagy személyazonosságához vezethet. Egyes háttérelmek, például utcaképek, tévéműsorok vagy logók könnyen felismerhetők,

míg mások nehezebben, illetve gyakran ország-specifikusak.

Arra hívták fel a figyelmet, hogy a gyermekek szexuális zaklatását ábrázoló képi és videóanyagok előállítását és terjesztését egyre nagyobb mértékben támaszkodik az internetre, ami hozzájárul a bűncselekmény könnyebb terjedéséhez. Mára a telefonkamera váltotta fel az elmúlt évtizedek bonyolult forgatási módszereit, lehetővé téve az elkövetők számára, hogy szinte egyszerűen készítsenek és terjesszenek anyagokat. A bűnözők végpontok közötti titkosítási alkalmazásokat használnak a gyermekbántalmazással kapcsolatos tartalmak cseréjére és megosztására.

A technológiai fejlesztések akadályozzák a nyomozók erőfeszítéseit az áldozatok és az elkövetők azonosítására. Ezenkívül a mesterséges intelligencia által generált képek tovább bonyolítják a gyermekek védelmére irányuló erőfeszítéseket – közölték.

Az elmúlt három évben az Europol vonatkozó kép- és videó-adatbázisa több mint 20 százalékkal bővült – írták.

Az uniós rendőrségi együttműködési szervezet kiemelte: az erőfeszítések ellenére sok áldozat azonosítatlan marad. Minden információ számít, ami segíthet a bűnüldöző hatóságoknak azonosítani, megtalálni és megmenteni a gyermekeket a folyamatos bántalmazástól – tették hozzá. (MTI)

Tizennégy évre ítélték egy embercsempészt, aki határsértőket hagyott az égő furgonban

Jogerősen tizennégy év fegyházbüntetéssel sújtott szerdán a Szegedi Ítéltábla egy embercsempészt, aki az M9-es autópályán egy égő furgonban magukra hagyta az általa szállított határsértőket 2021 tavaszán – tájékoztatta a bíróság az MTI-t.

A táblabíróság a férfit aljas indokból, különös kegyetlenséggel, több ember sérelmére elkövetett emberölés büntetének kísérletében, valamint bűnszervezetben elkövetett embercsempészes büntetésben mondta ki bűnösnek.

A határsértők szállításában neki segítő élettársát szintén bűnszervezetben elkövetett embercsempészes büntetésben találták bűnösnek. A nőt négy év fegyházbüntetéssel sújtották. A vádlottak nem bocsáthatók feltételes szabadságra.

A 21 éves férfi és 26 esztendőes élettársa egy nemzetközi bűnszervezet tagjaként – fejenként 30 ezer forintért – szállított határsértőket a szerb–magyar határtól az osztrák zöldhatár közelébe 2021 februárjában. Március 1-jén is egy személyszállításra alkalmatlan teherautóval vettek fel a szerb határhoz közeli erdős területen nyolc szír állampolgárt, köztük egy kisgyereket. Az autó azonban menet közben lerob-

bant, a motortérből füst szivárgott, ezért a vádlott félreállt az M9-es autópályán.

A helyszínrre érkező rendőrök kérdésére a vádlott tagadta, hogy bármit vagy bárkit szállítana járművel. A járőrök a füst mellett égett szagot is éreztek, ezért felszólították a férfit a raktér kinyitására. Erre a vádlott azt állította, hogy a hátsó ajtó beszorult. A rendőrök nem tudták kinyitni a raktérajtót, ezért tűzoltókat hívtak a helyszínre, illetve felszólították a férfit a jármű kulcsainak átadására, ám a vádlott szándékosan beletörte a slusszkulcsot a gyújtáskapcsolóba.

A vádlott folyamatosan tagadta, hogy bármit vagy bárkit szállítana, ugyanakkor a járőrök dörömbölést és kiabálást hallottak a teherautóból. A tűzoltóknak és a határsértőknek együttes erővel sikerült kinyitniuk a hátsó ajtót, és az utasok el tudták hagyni a rakteret. A történeteket a pár a szalagkorlátnak támaszkodva nézte végig.

A tűzoltóknak sikerült a lángokat megfékezniük, az oltás megkezdésekor a jármű már teljes terjedelmében égett.

Döntésével a táblabíróság helybenhagyta az első fokon eljáró Kecskeméti Törvényszék ítéletét. (MTI)

Fenntarthatósági szervezetet hozott létre a Mol csoport kutatás-termelés üzletága

A fenntartható energiamegoldások fejlesztése érdekében „Low Carbon and New Energies” szervezetet hozott létre a Mol csoport a kutatás-termelés üzletágon belül; az új, zágrábi székhelyű szervezet tovább erősíti a vállalatot az alacsony szén-dioxid-kibocsátású iparági megoldások keresésében – tájékoztatta a Mol szerdán az MTI-t.

A közlemény szerint a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére és a megújuló energiával kapcsolatos úttörő kezdeményezésekre összpontosítva az új szervezet feladata a fenntarthatósággal kapcsolatos kihívások kezelése és új üzleti folyamatok elindítása. A szervezet olyan kezdeményezések élére áll, amelyek célja a csoport szintű energiaportfólió diverzifikálása, a szén-dioxid- és metánkibocsátás csökkentése és a környezeti hatások minimalizálása.

A Low Carbon and New Energies alá tartozó kulcsfontosságú területek a geotermikus energiatermelés, a lítiumtermelés kísérleti projekt, a szén-dioxid-leválasztás- és tárolás (CCS), valamint a metánkibocsátás csökkentése.

A közleményben Marton Zsombor, a kutatás-ter-

melés üzletág csoportszintű ügyvezető igazgatója hangsúlyozta: a hagyományos üzletágakban szerzett szaktudásra és a felszín alatti munkálatok terén szerzett szakértelemre építve járulnak hozzá a Mol csoport nemrégiben aktualizált stratégiájában meghatározott dekarbonizációs célok megvalósításához.

A Mol csoport nemzetközi, integrált olaj-, gáz-, petrokkémiai és fogyasztói kiskereskedelmi vállalat, több mint 30 országban van jelen, összesen 24 ezer munkavállalót foglalkoztat. Három finomítót és két petrokkémiai üzemet működtet integrált ellátási lánc irányítás alatt Magyarországon, Szlovákiában és Horvátországban, valamint csaknem 2400 töltőállomásból álló hálózattal rendelkezik Közép- és Délkelet-Európa 10 országában. Jelenleg 8 országban folytat termelési tevékenységet és 9 országban van kutatási eszköze.

A Mol részvényeivel a BÉT prémium kategóriájában kereskednek, a papír 2908 forinton zárt kedden. Az elmúlt évben a részvények legmagasabb árfolyama 3190, a legalacsonyabb 2632 forint volt. (MTI)

Második lengyelországi kötvénykibocsátását hajtotta végre a Cordia

Második kötvénykibocsátását hajtotta végre a Varsói Értéktőzsde (WSE) Catalyst platformján a Cordia-csoporthoz tartozó Cordia Polska Finance, amely 120,4 millió zloty értékben adott el 3,5 éves futamidejű, változó kamatozású kötvényeket, amelyek mind az intézményi, mind a magánbefektetők körében népszerűek voltak – közölte a Futureal-csoporthoz tartozó Cordia lakóingatlan-fejlesztő szerdán az MTI-vel.

A közleményben Bódis Péter, a Cordia Polska igazgatóságának tagja és alelnöke, a Cordia-csoport pénzügyi igazgatója elmondta, a sikeres túljegyzésnek köszönhetően több mint 20 millió zlotyval tudták növelni a tervezett 100 millió zlotys kibocsátási összeget.

Az új kibocsátásból származó forrásokat a vállalat további lengyelországi fejlődésének támogatására, illetve a három évvel ezelőtti kötvénykibocsátásukból származó adósság refinanszírozására fogják fordítani.

Tomasz Lapinski, a Cordia Polska igazgatóságának elnöke, a lakóingatlan-befektetési üzletág ügyvezetője a közleményben ismertette, hogy a Catalyst platformon 2021-ben történt első kibocsátásukat követően Lengyelország vált a Cordia-csoport egyik ve-

zető befektetési piacává. Varsóban, Krakkóban, Poznanban és a Hármashárosban (ezen belül Sopót és Gdansk) rendelkeznek lakóingatlan-fejlesztési projektekkel, továbbá a terveik szerint e városokban bővítik építési telkeik számát is.

A most kibocsátott kötvényekre a vállalat magyar tulajdonosa, a Cordia International nyújt garanciát.

A Cordia az egyik legnagyobb lakóingatlan-fejlesztő és -befektető vállalatcsoport Európában, amely jelen van Magyarország, Lengyelország, Románia és az Egyesült Királyság újlakás-kínálati piacainak közép- és felsőközép-szegmensében, továbbá pilot-projektekkel rendelkezik Spanyolországban is.

A Cordia Polska Finance Sp. z o.o. a Cordia-csoport lengyelországi tevékenységeinek finanszírozására létrehozott vállalat. A kötvénykibocsátó részvényeinek 100%-os tulajdonosa a Cordia Polska sp. z o.o., amely a Cordia International SE-hez tartozik.

A Budapesti Értéktőzsdén (BÉT) közzétett adatok alapján a Cordia vállalatcsoport árbevétele 2023-ban 64,1 milliárd forintot, míg egy évvel korábban 68,2 milliárd forintot tett ki. Az összesített, csoportszintű bruttó profit 21,6 milliárd forint, 2022-ben pedig 25,4 milliárd forint volt. (MTI)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

A TORDAI CÉG alkalmaz MÉSZÁROST. Tel. 0744-644-026. (-I)

A SECURITECH ROM PROD ROMÁN-AMERIKAI FÉMMEGMUNKÁLÓ ÉS BIZTONSÁGI ZÁRAKAT GYÁRTÓ CÉG előnyös feltételek mellett alkalmaz ESZTERGÁLYOST és MARÓST CNC- és klasszikus gépekre, valamint SZERELŐ-LAKATOST. A tapasztalat hiánya esetén a betanítást vállaljuk. Érdeklődni a 0722-649-213-as telefonszámon. Az önéletrajzokat a cég székhelyén várjuk: Marosvásárhely, Bodoni utca 66A szám. (sz.-I)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MINDENFÉLE

VÁLLALUNK ács munkát, tetőfedést Lindab lemezzel, cseréppel, bármilyen tetőjavítást és bármilyen szigetelést. Tel. 0749-798-244. (23315-I)

ÁCSMUNKA, tetőjavítás, hőszigetelés, beltéri munkák, kerítésjavítás. Tel. 0751-992-391. (23402)

TETŐJAVÍTÁS, kültéri, beltéri festés, limlom elhordása, bármilyen javítások, kedvezmény 12%. Tel. 0759-645-413. (23378)

MEGEMLÉKEZÉS

Ma, július 4-én van drága édesapám,
KACSÓ FERENCZ lakatosmester halálának 29. évfordulója. Akik ismerték, tisztelték, gondoljanak rá szeretettel. Nyugodj békében, drága édesapám!
Emlékét kegyelettel őrzi leánya, Éva, unokája, Emese és férje, Levente. (23389-I)

Fájó szívvel emlékezünk a drága jó férj, felejthetetlen édesapa, nagypapa, dédapapa, após, apatárs, rokon, barát és jó szomszéd,
MOLNÁR JÓZSEF (ÖCSI) halálának 31. évfordulóján. Csendes nyugalma fölött örködjön sírig tartó szeretetünk. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Távoli és itthoni szerettei. (23399-I)

Fájó szívvel emlékezünk július 4-én drága jó édesanyámra, a nyárádmagyarósi
GÁLFI ERZSÉBETRE halálának negyedik évfordulóján. Akik ismerték, tisztelték, szerették, gondoljanak rá kegyelettel. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Drága lelke pihenjen békében!
Szerettei. (23416-I)

Kegyelettel emlékezünk
VÉGH ILDIKÓ nyárádmagyarósi tanítónőre halálának első évfordulóján. Áldott emlékét megőrizzük.
Szerettei. (23416-I)

ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk az ismerősökkel, barátokkal, hogy 2024. június 24-én, 80 évesen elhunyt
SZABÓ ZOLTÁN ÖCSI barátunk, a hajdani IRA volt dolgozója.
Temetése 2024. július 6-án 14 órakor lesz Magyarországon, Tahitótfaluban. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Nyárád-parti barátai. (23422-I)

ÚJDONSÁG a Dora Optics-nál!

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAPBÓL
TÁMOGATOTT TÉRÍTÉSMENTES (INGYENES)
JÁRÓBETEG-SZAKELLÁTÁS:

- SZEMÉSZET*
- GASZTROENTEROLÓGIA
- FÜL-ORR-GÉGÉSZET

A TÉRÍTÉSMENTES SZOLGÁLTATÁSOK
IGÉNYBEVÉTELEHEZ SZÜKSÉGES IRATOK:

- HÁZIORVOS VAGY MÁR SZAKORVOS
ÁLTAL KIÁLLÍTOTT BEUTALÓ
- TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KÁRTYA
- SZEMÉLYAZONOSÍTÓ IGAZOLVÁNY

*csak a finanszírozási szerződésbe foglalt orvosok

TÉRÍTÉSES SZOLGÁLTATÁSOK:

- SZEMÉSZET
- SZÍVGYÓGYÁSZAT
- ÁLTALÁNOS SEBÉSZET
- ÉRSEBÉSZET
- PLASZTIKAI SEBÉSZET
- ENDOKRINOLÓGIA
- TÜDŐGYÓGYÁSZAT
- LABORVIZSGÁLAT

Marosvásárhely; Cukorgár utca, 18D szám

Tel: 0771 195340

ETV ERDÉLYI MAGYAR
TELEVÍZIÓ

HÍRADÓ
MINDEN HÉTKÖZNAP
ÉLŐBEN 19 ÓRÁTÓL

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió

Gamma
Marosszék

Marosvásárhely 88.0

Segesvár 104.3

Szászrégen 94.7

Szováta 102.0

médiatör

Marosvásárhelyi Rádió Románia

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

A metszés
zsebkönyve

Keresse fel kávézónkat
a vásárhelyi
könyvesboltban!

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

Gombászok
kézikönyve